

1. ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΜΠΟΛΤΙΜΟΡ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2024

Σελίδα: 1

ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΜΠΟΛΤΙΜΟΡ

Τα εμβόλια για τον καρκίνο και ο επόμενος ιός

Ο κάτοχος του Νομπέλ Ιατρικής, καθηγητής Μοριακής Βιολογίας Ντέιβιντ Μπόλτιμορ μιλάει στην «Κ» για την επιστημονική διαδρομή του. Τι λέει για τις θεραπείες που δοκιμάζονται για την «ύπουλη νόσο» και ποια είναι η πρόβλεψή του για την πιθανή προέλευση της επόμενης πανδημίας. **Σελ. 33**

1. ΝΤΕΙΒΙΝΤ ΜΠΟΛΤΙΜΟΡ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2024

Σελίδα: 33

Συνέντευξη στην **ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Το βιογραφικό του... ζαλίζει. Είναι πρωτοπόρος της μοριακής βιολογίας. Το 1975 βραβεύτηκε με Νομπέλ Φυσιολογίας - Ιατρικής (το μοιράστηκε με τον Χάουαρντ Τέμιν και τον Ρενάτο Ντουλμπέκο) για την έρευνά του για τους ογκογόνους ιούς και πώς μετατρέπουν φυσιολογικά κύτταρα σε καρκινικά. Εστίασε στο ένζυμο αντιστροφή μεταγραφάση, το οποίο επιτρέπει τη μετατροπή του RNA σε DNA και έχει καθοριστικό ρόλο στη λειτουργία των ρετροϊών, όπως ο HIV. Αυτές οι σπουδαίες ανακαλύψεις βοήθησαν σημαντικά στην κατανόηση του μηχανισμού αναπαραγωγής των ιών και στην ανάπτυξη θεραπειών για ιογενείς ασθένειες και καρκίνους. Δίδαξε επίσης ως καθηγητής σε μερικά από τα μεγαλύτερα αμερικανικά ακαδημαϊκά ιδρύματα, όπως το MIT, το Ινστιτούτο Βιοιατρικής Whitehead, το Πανεπιστήμιο Rockefeller, ενώ διετέλεσε πρόεδρος επί εικοσιπέντε χρόνια στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Καλιφόρνιας, το περίφημο Caltech.

Ο 86χρονος Ντέιβιντ Μπόλτιμορ είναι ένας σούπερ σταντ της επιστήμης. Είχε πολλά χρόνια να ταξιδέψει στην Ελλάδα «και τα ταξίδια στην ηλικία μου δεν είναι εύκολα». Όμως, η πρόσκληση ήταν από τον στενό φίλο και συνεργάτη του, δρ Στέλιο Παπαδόπουλο, και δεν μπορούσε να την αρνηθεί. Ηρθε, λοιπόν, στη χώρα μας για να συμμετάσχει στην «Biotech Meeting in Greece», την ετήσια συνάντηση-συνέδριο του κλάδου της βιοτεχνολογίας, στο Costa Navarino. Εκεί τον συναντήσαμε και η συζήτησή μας έμελλε να ξεκινήσει με αναπάντεχο τρόπο. «Είναι πολύ όμορφα εδώ. Κρίμα που η σύζυγός μου (σ.σ. η διακεκριμένη καθηγήτρια Ιολογίας και Μικροβιολογίας Άλις Χουάνγκ) δεν μπορούσε να είναι εδώ. Εμείνε στο σπίτι γιατί έχουμε ένα κουτάβι και δεν ήθελε να την αφήσει μόνη. Τη λένε Νταϊζι, όπως την πρώτη σκυλίτσα που είχα όταν ήμουν παιδί. Τη θυμάμαι πάντα. Πηγαίναμε παντού μαζί, παίζαμε, κοιμόταν στο κρεβάτι μου. Ήταν απίστευτη η αγάπη, η αφοσίωση και η τρυφερότητα που μου πρόσφερε εκείνο το ζώο – όπως όλα τα ζώα».

Μίλησαμε για πολλά με τον καθηγητή Μπόλτιμορ. Για τον ενθουσιασμό του για την επιστήμη

Ντέιβιντ Μπόλτιμορ

Κάτοχος Νομπέλ Ιατρικής, καθηγητής Μοριακής Βιολογίας, τέως πρόεδρος Caltech

Τα εμβόλια για τον καρκίνο και ο επόμενος ιός

Οι εκτιμήσεις για τις θεραπείες που δοκιμάζονται για την «ύπουλη νόσο», η έκπληξη για την COVID και η πρόβλεψη για μια πανδημική απειλή στο μέλλον

«Ο H5N1, η γρίπη των πτηνών, εξελίσσεται με τρομακτική ταχύτητα. Δεν απέχουμε ίσως πολύ από μια μετάλλαξή του, που θα τον κάνει ενδημικό και στον άνθρωπο. Εχουμε αρκετή εμπειρία στους ιούς της γρίπης, διαθέτουμε φάρμακα και εμβόλια που κάπως τους περιορίζουν, αλλά δεν τους ελέγχουμε απολύτως. Πάντα μπορούν να μας αιφνιδιάσουν», λέει ο Ντέιβιντ Μπόλτιμορ.

πρωί. Κοιμόμουν βαθιά, πετάχτηκα από το κρεβάτι αλαφιασμένος, νόμισα πως κάτι κακό είχε συμβεί. Το πρώτο πράγμα που μου είπε μόλις σήκωσα το τηλέφωνο ήταν «Είμαι καλά, μην ανησυχείς». Και αμέσως μετά: «Ελπίζω να μη γίνεις κακομαθημένος μ' αυτό που θα συμβεί».

– Αλλάξε η ζωή σας μετά το Νομπέλ;

– Δεν ήμουν πια αόρατος. Εγίνα ένα... ημιδημόσιο πρόσωπο, με αμέτρητες προσκλήσεις σε φαντασμαγορικές εκδηλώσεις και συνέδρια. (Γέλια)

– Δεν είχατε ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις έκτοτε;

– Δεν θα το έλεγα. Στις ΗΠΑ δεν λειτουργεί έτσι το σύστημα. Αν δεν πείσεις την επιτροπή που θα εγκρίνει τη χρηματοδότησή σου ότι έχει ενδιαφέρον η έρευνα που θέλεις να κάνεις, δεν θα διστάσουν να σε «κόψουν», το Νομπέλ δεν θα παίξει κανέναν ρόλο. Στην πραγματικότητα, ίσως λειτουργεί έως έναν βαθμό και εναντίον σου: κάποιος σε βλέπουν με καχυποψία, νομίζουν ότι προσπαθείς να εξαργυρώσεις κατά κάποιον τρόπο το βραβείο, αντί να βρεθείς στα χαρακώματα με τους υπόλοιπους ερευνητές.

– Η τεκνητή νοημοσύνη είναι υπόσχεση ή απειλή για την επιστήμη;

– Μάλλον είναι νωρίς για να το πει κανείς. Τώρα μαθαίνουμε πώς να τη χρησιμοποιούμε στην έρευνα, η εμπειρία μας είναι ακόμη πενυχρή. Είναι αλήθεια πως βλέπω γύρω μου τον τεράστιο ενθουσιασμό πολλών ανθρώπων για τις δυνατότητες και τις ευκολίες που παρέχει. Προσωπικά, χωρίς να συμμερίζομαι τις υπερβολικές προσδοκίες, πιστεύω ότι πράγματι θα μας βοηθήσει να λύσουμε κάποια δύσκολα επιστημονικά προβλήματα.

– Ήταν έκπληξη για εσάς η πανδημία του SARS-CoV-2;

– Ναι, ήταν. Σχεδόν κανείς δεν ενδιαφερόταν για τους κορωνοϊούς, ούτε καν εμείς οι ιολόγοι. Οχι γιατί δεν προκαλούσαν λοιμώξεις, αλλά γιατί ήταν μεγάλο, «δυσκίνητο» ιοί και δεν περιμέναμε ότι θα είχαν τη δυναμική να εξαπλωθούν σε όλο τον κόσμο. Η πραγματικότητα μας διέψευσε. Ήταν σοκαριστικό.

1. ΝΤΕΙΒΙΝΤ ΜΠΟΛΤΙΜΟΡ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2024

Σελίδα: 33

των δεδομένων, «που θα μας βοηθήσει να εξερευνήσουμε επιστημονικές περιοχές της Ιολογίας και της Ανοσολογίας, άγνωστες μέχρι τώρα», για την πολυετή έρευνά του για τον HIV, που άνοιξε νέους δρόμους στη θεραπεία του AIDS, για την πανδημία της COVID-19 για την αγάπη του για τη μουσική αλλά και για όσα τον κινητοποιούν τόσες δεκαετίες ως επιστήμονα. «Η περιέργεια για το πώς λειτουργεί η ίδια η ζωή, αυτό ήταν πάντα το κίνητρό μου. Η Βιολογία, όταν άρχισα να σπουδάζω, ήταν στην αυγή της, ένας άγνωστος τόπος. Το μόνο που είχαμε στα χέρια μας ήταν η γνώση της δομής του DNA, που μόλις είχε ανακαλυφθεί. Μια επανάσταση ξεκινούσε, αυτή που μέχρι σήμερα έχει οδηγήσει σε τόσες καινοτόμες θεραπείες, χάρη στις οποίες σώθηκαν εκατομμύρια ζωές».

– Ποιες είναι οι οικογενειακές καταβολές σας, καθηγητά Μπόλτιμορ;

– Οι πρόγονοί μου πέρασαν τον Ατλαντικό οδηγούμενοι από το ένστικτο της επιβίωσης. Ο πατέρας μου καταγόταν από τη Λιθουανία. Δεν είχε σπουδάσει, διατηρούσε μια μικρή μπουτίκ με γυναικεία ρούχα στη Νέα Υόρκη. Η οικογένειά της μητέρας μου είχε έρθει στις ΗΠΑ από την Οδησσό. Η ίδια εργαζόταν σε πολυκατάστημα πωλήτρια και είχε καμμό να σπουδάσει. Λίγο μετά τη γέννηση του μικρότερου αδελφού μου γράφτηκε σε νυχτερινό σχολείο και όχι μόνο πήρε πτυχίο Ψυχολογίας, αλλά έκανε και ακαδημαϊκή καριέρα. Έγινε καθηγήτρια στο κολέγιο Sarah Lawrence σε ηλικία 62 ετών!

– Η αγάπη σας για την επιστήμη πώς γεννήθηκε;

– Χάρη στη μητέρα μου, που ενδιαφερόταν ιδιαίτερα για τις νευροεπιστήμες. Στα χρόνια του γυμνασίου, βλέποντας ότι ήμουν

πολύ καλός μαθητής, με παρότρυνε να γραφτώ στα θερινά τμήματα του εργαστηρίου Τζάκσον. Κι εγώ είπα «γιατί όχι»; Σε εκείνη την κατασκήνωση έμελλε να ερωτηστώ ισόβια τη Γενετική και τη Βιολογία.

– Αποφασίσατε να κάνετε βασική έρευνα. Δεν σκεφτήκατε να σπουδάσετε Ιατρική;

– Όχι, η έρευνα με κέρδισε από την πρώτη στιγμή. Από εκείνες τις μέρες στο εργαστήριο Τζάκσον δεν παρεξέκλινα ποτέ από τον δρόμο που χάραξα. Ο πατέρας μου στην αρχή στενοχωρήθηκε. Όπως συνέβαινε σε κάθε εβραϊκή οικογένεια εκείνα τα χρόνια, ήθελε ο γιος του να γίνει γιατρός. Η μητέρα μου, όμως, με στήριξε.

– Τι γνωρίζατε οι επιστήμονες για τον καρκίνο στις αρχές της δεκαετίας του '60, όταν ξεκινούσατε την καριέρα σας;

– Σχεδόν τίποτα. Μόνο ότι ήταν μια πολύ σοβαρή ασθένεια με πολλές μορφές. Αλλά δεν ξέραμε τι ήταν αυτό που έκανε τα καρκινικά κύτταρα να διαιρούνται και να πολλαπλασιάζονται. Η έρευνά μου, στις αρχές του '70, συνέβαλε στο να κατανοήσουμε ότι μεταλλαγμένα γονίδια σε κάποια κύτταρα οδηγούσαν στον ανεξέλεγκτο πολλαπλασιασμό τους. Πολλά έχουν αλλάξει από τότε, όμως ο καρκίνος παραμένει πολύ δύσκολος στόχος και δυσεπίλυτο αίνιγμα. Κυρίως επειδή υπάρχουν εκατοντάδες τύποι και καθένας τους ανταποκρίνεται με άλλον τρόπο στις θεραπευτικές μεθόδους (φάρμακα, ακτινοβολία κ.λπ.). Επίσης, μας μπερδεύει. Συχνά, δύο άτομα με τον ίδιο όγκο ενδέχεται να ανταποκρίνονται διαφορετικά στην ίδια θεραπεία και δεν ξέρουμε γιατί συμβαίνει αυτό. Υπάρχουν τεράστια ερωτήματα τα οποία καλούμαστε να απαντήσουμε και χρειάζεται σκληρή δουλειά για να φτάσουμε στο σημείο να

Χρειάζεται σκληρή δουλειά για να φτάσουμε στο σημείο να πούμε ότι δεν θεραπεύουμε έναν ασθενή, αλλά έναν καρκίνο. Είμαι αισιόδοξος ότι μέσα στην επόμενη δεκαετία θα δούμε εντυπωσιακές εξελίξεις.

Ο Ντέιβιντ Μπόλτιμορ στην τελετή βράβεισής του με το Νομπελ Φυσιολογίας - Ιατρικής (το μοιράστηκε με τον Χάουαρντ Τέμιν και τον Ρενάτο Ντουλμπέκο) για την έρευνά του για τους ογκογόνους ιούς και πώς μετατρέπουν φυσιολογικά κύτταρα σε καρκινικά.

πούμε ότι δεν θεραπεύουμε έναν ασθενή αλλά έναν καρκίνο. Είμαι αισιόδοξος πάντως ότι μέσα στην επόμενη δεκαετία θα δούμε εντυπωσιακές εξελίξεις.

– Θεωρείτε πιθανή την ανάπτυξη εμβολίων για τον καρκίνο;

– Πολλές φιλόδοξες προσπάθειες γίνονται αυτόν τον καιρό, χάρη στη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας mRNA, την οποία χρωστάμε στα εμβόλια για την COVID. Ελπίζω σύντομα να δημοσιοποιηθούν δεδομένα από κλινικές μελέτες, ώστε να μας δώσουν μια σαφή εικόνα, όμως ο καρκίνος είναι πολύ ύπουλη νόσος. Δεν είμαι σίγουρος αν θα δουλέψουν, θα το δούμε.

– Στον HIV έχουν γίνει σημαντικά βήματα;

– Έχουμε αποκωδικοποιήσει με μεγάλη ακρίβεια τον ιό, γνωρίζουμε ποια φάρμακα σταματούν την ανάπτυξή του και ποια λειτουργούν σε βάθος χρόνου. Τον ελέγχουμε δηλαδή αποτελεσματικά. Θα μπορούσα να πω λοιπόν ότι το AIDS, σε μεγάλο βαθμό, είναι ένα πρόβλημα που έχει λυθεί. Σε περιοχές του πλανήτη όπως η Αφρική, βέβαια, τα πράγματα θα ήταν πολύ καλύτερα αν διαθέταμε ένα εμβόλιο που θα ανέκοπτε την εξάπλωσή του, αλλά γι' αυτό δεν είμαι καθόλου αισιόδοξος, δεν πιστεύω ότι είναι εφικτό. Ο HIV διαφέρει από την πλειονότητα των ιών που ξέρουμε, έχει μια μοναδική ικανότητα να ξεφεύγει από τους μηχανισμούς άμυνας που προσπαθούμε να αναπτύξουμε μέσω ενός εμβολίου.

– Θυμάστε τη μέρα που μάθατε ότι πήρατε το Νομπελ Ιατρικής;

– Φυσικά! Ήμουν στη Νέα Υόρκη με την κόρη μας, τη Λορίν, που ήταν λίγων μηνών, και η Άλις βρισκόταν σε συνέδριο στην Κοπεγχάγη. Εκεί το έμαθε εκείνη και μου τηλεφώνησε στις πεντέμισι το

– Τώρα είμαστε καλύτερα προετοιμασμένοι για την επόμενη πανδημία;

– Δεν μπορείς να είσαι προετοιμασμένος για κάτι αν δεν ξέρεις τι ακριβώς θα είναι αυτό. Και όσα φάρμακα και εμβόλια κι αν διαθέτουμε, ένας ιός έχει πάντα τη δυνατότητα να αποκτήσει, μέσω γενετικών μετασχηματισμών στο DNA του, κάποιο καινούργιο χαρακτηριστικό που θα τον κάνει πιο μεταδοτικό ή και πιο επικίνδυνο. Επίσης, αν και έχουμε κατανοήσει καλύτερα την αλληλεπίδραση των ιών με τις κοινωνίες μας, δεν βλέπω πολλές χώρες να στήριζαν τα συστήματα υγείας όσο θα έπρεπε ούτε να χάρασσαν στρατηγικές επιτήρησης.

– Υπάρχει κάποιος ιός που σας ανησυχεί ιδιαίτερα;

– Ο H5N1, η γρίπη των πτηνών. Εξαπλώνεται με τρομακτική ταχύτητα. Δεν σκέφτομαι ίσως πολύ από μια μετάλλαξή του, που θα τον κάνει ενδημικό και στον άνθρωπο. Έχουμε αρκετή εμπειρία στους ιούς της γρίπης, διαθέτουμε φάρμακα και εμβόλια που κάπως τους περιορίζουν, αλλά δεν τους ελέγχουμε απολύτως. Πάντα μπορούν να μας αιφνιδιάσουν. Όμως, ανησυχώ για έναν ακόμη ιό, με τον οποίο κανείς δεν ασχολείται: τον Bunya. Είναι «καλός υποψήφιος» για να προκαλέσει μια πανδημία και εύχομαι να διαψευστώ.

– Παίζετε ακόμη τούμπα;

– Αν και αγαπώ πολύ τη μουσική, όχι. Είχα παθιαστεί με την τούμπα στα νεανικά μου χρόνια, ήμουν και στην ορχήστρα του κολεγίου. Μέχρι που, σε μια συναυλία, παίξαμε ένα κομμάτι του Στραβίνσκι και μου ήταν αδύνατο να ακολουθήσω τους υπόλοιπους. Ήταν η απόλυτη καταστροφή! (Γέλια) Εκείνη τη μέρα συνειδητοποίησα ότι δεν είχα κανένα μέλλον ως μουσικός.

2. « ΚΑΙ ΝΑ ΜΟΥ ΠΡΟΤΑΘΕΙ Η ΚΟΜΙΣΙΟΝ , ΘΑ ΑΡΝΗΘΩ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2024

Σελίδα: 1

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ ΣΤΗΝ «Κ»

«Και να μου προταθεί η Κομισιόν, θα αρνηθώ»

Η απάντηση στα σενάρια «μετακόμισης» και ο στόχος για το 2027

Αποκαλυπτικός για τα πολιτικά αλλά και τα προσωπικά του σχέδια είναι ο πρωθυπουργός, ο οποίος μίλησε στην «Κ» για όλα: Για τον κίνδυνο χαλάρωσης, που πάντα ελλοχεύει στη δεύτερη τετραετία. Για το ενδε-

χόμενο να του προταθεί η προεδρία της Κομισιόν. Για το γούρι του και τη σχέση του με το TikTok. Τι μήνυμα στέλνει σε Αλβανία και Βόρεια Μακεδονία. Τι απαντάει για την αντιμετώπιση της ακρίβειας και τη δια-

λεύκανση των Τεμπών. Ποια θεωρεί την καλύτερη στιγμή του στα πέντε χρόνια της πρωθυπουργίας του. Γιατί η Ελλάδα τού θυμίζει παζλ και γιατί προτιμά να δείχνει κίτρινες κάρτες και «κόκκινες μόνο σπανίως». **Σελ. 4, 6**

2. « ΚΑΙ ΝΑ ΜΟΥ ΠΡΟΤΑΘΕΙ Η ΚΟΜΙΣΙΟΝ , ΘΑ ΑΡΝΗΘΩ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2024

Σελίδα: 4

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η Παναγία παρακολουθεί τον Κυριάκο Μητσοτάκη στο γραφείο του να συμπληρώνει το παζλ της διακυβέρνησης. Μιλάμε φυσικά για την «Παναγία με το θείο βρέφος» του Κωνσταντίνου Παρθένου. Ο πίνακας συνδυάζει την ορθόδοξη θεοσέβεια με το κίνημα αρ νουβό, εξ ου και η ρέουσα μορφή της Παναγίας και του θείου βρέφους.

«Η Παναγία σε μοντέρνα εκδοχή», παρατηρεί ο πρωθυπουργός. «Ίσως αυτός ο πίνακας να λέει από μόνος του την ιστορία της νεότερης Ελλάδος». Όπως επίσης μπορεί να λέει και την ιστορία της νεότερης Νέας Δημοκρατίας. Της Ν.Δ. που συνδυάζει το κλασικό με το μοντέρνο, τη Δεξιά με το Κέντρο, το γον. γρ με τον φράχτη στον Εβρο, την επενδυτική βαθμίδα με τα μη κρατικά ΑΕΙ.

Πράγματι, ο πίνακας αυτός μπορεί να λέει πολλά. Τι λέει όμως για τον ίδιο; Επιζητεί την ευλογία του θείου ή τον κρέμασε στον τοίχο ως ένα διπλό νεύμα στους διαφωτιστές και στη «Δεξιά του Κυρίου»;

Συχνά διακρίνουμε στους ορθολογιστές μια σιωπηλή κλίση προς την πίστη. Η τετράγωνη λογική μπορεί να συμπληρώνεται από φετίχ. Ο Μητσοτάκης αποδίδει σημασία σε κάποια αντικείμενα – και δεν αναφερόμαστε μόνο στα 2-3 κομποσκοίνα που συχνά φοράει στον καρπό ή στο κεκριμαρένιο κομπολόι του. Κάθε αντικείμενο που διαθέτει (π.χ. το ρολόι του) έχει συναισθηματική αξία. «Πρόκειται για δώρα από μέλη της οικογένειάς μου».

Ο σταυρός και η τύχη

Κορνίζες με οικογενειακές φωτογραφίες είναι τοποθετημένες πάνω στο γραφείο του με τέτοιο τρόπο που μοιάζουν σαν να σχηματίζουν ένα προστατευτικό τόξο. Δεν αποχωρίζεται ποτέ ένα σταυρό που φοράει στο στήθος του πάνω από 20 χρόνια. «Είναι δώρο της Μαρέβας και δεν βγαίνει ποτέ», λέει αναφερόμενος

Κυριάκος Μητσοτάκης

Θέλω η Ν.Δ. να κερδίσει και το 2027

Ο κίνδυνος χαλάρωσης στη δεύτερη τετραετία. Το ενδεχόμενο να του προταθεί η προεδρία της Κομισιόν. Η Παναγία, το γούρι και το ποδήλατο μετά το αρνί

λίο αριθμό έχουν και τον καινούργιο. «Έκανα μια τρύπα στο νερό».

Ξεπέρασε τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη σε χρόνο παραμονής στην εξουσία. Τι άλλο απομένει να επιτύχει; «Δεν κυνηγώ τα ρεκόρ, αλλά μερικές φορές η Ιστορία τα φέρνει έτσι ώστε οι δυνατότητες κάποιου πολιτικού να συναντιούνται με τις ανάγκες της κοινωνίας. Μπορεί σε κάποια άλλη χρονική συγκυρία αυτά τα οποία πρόσβευα να με καθιστούσαν περίπου αδιάφορο. Στη δεδομένη συγκυρία, όμως, η πραγματικότητα αποφάσισε διαφορετικά».

Τι πρέπει να κάνει ώστε οι άνεμοι να παραμείνουν ούριοι σε τρία χρόνια από σήμερα; «Πρέπει να συνεχίσω να κάνω αυτό που πιστεύω ότι κάνω καλά. Η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει να κάνει μεγάλα άλματα εκσυγχρονισμού. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος τη δεύτερη τετραετία είναι να χαλαρώσει ή να θεωρήσεις ότι η δύσκολη δουλειά έχει γίνει».

Όταν ήταν αρχηγός της αντιπολίτευσης έλεγε ότι οκτώ χρόνια στην πρωθυπουργία αρκούν. Τώρα πάμε στα δώδεκα; Ζυγίζει την απάντησή του. Δεν προτιμάται να φύγει, αλλά δεν θέλει να κατηγορηθεί ότι επιδιώκει να ριζώσει στην εξουσία. «Αυτό που με ενδιαφέρει είναι να κερδίσει η Ν.Δ. τις εκλογές του 2027 και προφανώς θα είμαι επικεφαλής. Αυτό που είναι επίσης βέβαιο είναι ότι θα υπάρχει ζωή για μένα μετά την πολιτική, αρκεί να έχω την υγεία μου».

Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης ήταν στη Βουλή έως τα 85 του, το 2004. Ο Κυριάκος θα είναι έστω έως τα 75 του, το 2043; Θεωρεί ότι η απάντηση είναι αυτονόητη. «Θα το απέκλεια ότι θα είμαι στην πολιτική σε 20 χρόνια. Δεν έχω κανένα ενδιαφέρον να παραμείνω στην πολιτική όταν κλείσει ο κύκλος της πρωθυπουργίας μου».

«Θα πω όχι»

Μήπως αυτός ο κύκλος κλείσει πολύ σύντομα; Μήπως σκευθεί και φύγει ένα πρωί του φθινοπώρου; Το όνομά του παίζει στην Ευρώπη για τη θέση του προ-

Το Κέντρο μάς έδωσε τις νίκες

Ας υποθέσουμε ότι είμαι ο Κασσελάκης ή ο Ανδρουλάκης. Τι μπορώ να κάνω για να νικήσω τον Μητσοτάκη; Δεν γνωρίζει την απάντηση αυτή. Γνωρίζει όμως τι πρέπει να κάνει ο ίδιος για να τους νικήσει. «Τις εκλογικές νίκες δεν μας τις έδωσαν μόνο οι πολίτες που παραδοσιακά υποστηρίζουν τη Ν.Δ., αλλά και οι πολίτες που αυτοπροσδιορίζονται ότι βρίσκονται πιο κοντά σε αυτό που * αποκαλούμε κεντρώο χώρο. Υπηρετούμε με συνέπεια τις ανάγκες και αυτών των πολιτών και γι' αυτό θεωρώ πολύ δύσκολο η Ν.Δ. να μην είναι πρώτη δύναμη στον χώρο του πολιτικού κέντρου. Το Κέντρο δεν είναι επικουρικό. Είναι εκσυγχρονιστικές μεταρρυθμιστικές πολιτικές που υλοποιούμε». Μια από αυτές τις πολιτικές ήταν ο γάμος ομοφύλων. Επέμεινε στη μεταρρύθμιση αυτή έχοντας και την υποστήριξη του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ. Τον έχουν καλέσει σε γάμο ομοφύλων; «Σε επισκέψεις μου σε πλατείες έχουν έρθει κάποιοι και με έχουν καλέσει στον γάμο τους. Πάντως ο Κασσελάκης δεν με κάλεσε». Ορισμένοι απορούν γιατί δεν επικρατεί συνωστισμός στη δημαρχία. Γιατί οι ενδιαφερόμενοι δεν σπεύδουν; «Αν δεν γίνονται πολλοί γάμοι ομοφύλων, τότε αυτό καταδεικνύει ότι δεν καταστράφηκαν οι παραδοσιακοί δεσμοί της ελληνικής οικογένειας», λέει χαμογελώντας.

Τι δεν θα αλλάξει στο Σύνταγμα

2. « ΚΑΙ ΝΑ ΜΟΥ ΠΡΟΤΑΘΕΙ Η ΚΟΜΙΣΙΟΝ , ΘΑ ΑΡΝΗΘΩ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2024

Σελίδα: 4

στη σύζυγό του Μαρέβα Γκραμπόφκι-Μπισσοτάκν. Ακόμη κι όταν ο σταυρός βγαίνει για λίγα λεπτά (π.χ. για μια τυπική ιατρική εξέταση), θα τον βάλει προσεκτικά στην τσέπη του παντελονιού του μέχρι να τον ξαναφορέσει. Δεν θα τον δώσει σε κανέναν άλλον.

Ο Μπισσοτάκνς δίνει την εντύπωση ότι θέλει να εξορίσει την τύχη απ' όλα όσα κάνει, ότι θέλει μέσα από τον ορθολογισμό και την εργασιomanία να αποτελέσματα κάθε πρωτοβουλίας του. Αυτό λίγο-πολύ ισχύει. Παράλληλα όμως σέβεται την τύχη. «Η τύχη έχει τεράστια σημασία και δεν μπορείς να την εξορίσεις ποτέ τελείως».

Οι επικριτές του λένε ότι είναι τυχερός. Οι υποστηρικτές του απαντούν ότι χτίζει την τύχη του. Οι προληπτικοί τον κατηγορούν ότι φέρνει την ατυχία (πανδημία, πόλεμος, κρίσεις). Οι ορθολογιστές απαντούν ότι αντιμετωπίζει τις κρίσεις καλύτερα από άλλους.

Παρά τη ρετινιά περί γκαντεμιάς (που την έκανε βίντεο στο TikTok και την ξόρκισε με επιτυχείς αθλητικές προγνώσεις για ΠΑΟΚ, ΠΑΟ και Ολυμπιακό), αυτή η πενταστία έχει αποδείξει ότι η γκαντεμιά έχει πέσει ολόκληρη στο κεφάλι των αντιπάλων του. Μήπως έχει κάποιο κρυφό γούρι; «Ακόμη κι αν είχα, νομίζεις ότι θα σου το έλεγα;». Σε άλλο σημείο της συζήτησης αφήνει να εννοηθεί ότι αν υπάρχει κάποιο γούρι, αυτό είναι ο σταυρός του.

Παραδέχεται ότι είναι άνθρωπος των αριθμών. «Πιστεύω πολύ στη δύναμη των δεδομένων και στην αξία της λογικής ανάλυσης. Γι' αυτό και επιμένω πολύ σε συστήματα αξιολόγησης και μέτρησης. Και δεν αναφέρω μόνο στις δημοσκοπήσεις». Μελετάει το έργο προκατόχων του. Επικεντρώνεται κυρίως στα λάθη τους έτσι ώστε να μην τα επαναλάβει.

Πάντως τίποτα δεν μπορεί

να σε προετοιμάσει για το αξίωμα. Τον Νοέμβριο του 2022 η Τζόρτζια Μελόνι βρισκόταν μόλις ένα μήνα στην πρωθυπουργία της Ιταλίας και έπρεπε πάνω στον Μπισσοτάκν στις Βρυξέλλες. «Κυριάκο, θα είναι πάντα τόσο δύσκολο;». «Τζόρτζια, θα γίνει ακόμη πιο δύσκολο προτού γίνει πιο εύκολο...».

Μέσα στην πρέσα του Μαξιμου, ο πολυουζήτημένος αυτοέλεγχος του Μπισσοτάκν έχει τις εξαιρέσεις του. Μπορεί να γίνει φωνάκλας. «Φωνάζω σπάνια, αλλά ακριβώς επειδή το κάνω σπάνια νομίζω ότι είναι αποτελεσματικό». Τελικά κρύβει ή δεν κρύβει τα συναισθήματά του; «Δεν τα κρύβω και δεν νομίζω ότι είναι απαραίτητο να τα κρύβω».

Αθλείται σχεδόν κάθε μέρα. «Για μένα ο αθλητισμός είναι απαραίτητη ψυχολογική εκτόνωση, είναι τρόπος για να καθαρίσει το μυαλό μου». Προσέχει τον ύπνο και τη διατροφή του και κρατάει πάντα ένα μικρό ποσοστό χρόνου για την οικογένειά του και για τις δραστηριότητες που αγαπά. «Ήμουν πάντα πειθαρχημένος. Για μένα η πειθαρχία δεν είναι ασκητισμός. Είναι ο τρόπος που έχω για να κάνω αυτά που θέλω».

Είναι τόσο πειθαρχημένος ώστε κάποιος διέδωσαν ότι στο πρώινό του τρώει μόνο επτά αμύγδαλα και ποτέ οκτώ. Γελάει. «Δεν μετρώ τα αμύγδαλα ένα ένα, απλώς τρώω λίγα». Και τι αθλήματα κάνει; «Τένις, ποδόσφαιρο και λίγο μπάσκετ. Οχι

Η ΕΛΛΑΔΑ

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Δεν κυνηγώ τα ρεκόρ, αλλά μερικές φορές η Ιστορία τα φέρνει έτσι ώστε οι δυνατοί της εποχής σου να μην είναι οι ίδιοι με τις ανάγκες της κοινωνίας. Μπορεί σε κάποια άλλη χρονική συγκυρία αυτά να με καθιστούσαν περίπου αδιόφορο.

με πολιτικούς. Μόνο με φίλους εκτός πολιτικής. Για τένις παίζω αργά το βράδυ στον Ομιλο Αντισφαίρισης, δίπλα στους Στύλους Ολυμπίου Διός».

Το κινητό που δεν κλείνει

Τα Σάββατα, όποτε μπορεί, παίζει ποδόσφαιρο σε ένα πρωτάθλημα αποφοίτων σχολείων. «Η ομάδα μου έχει προκριθεί στον τελικό στο αντίστοιχο Conference League». Δεν αθλείται δημοσίως. Εξαιρέση έκανε το Πάσχα όταν βγήκε για ποδήλατο «για να κάρψει το αρνί», όπως είπε. Γνωρίζει πολλούς Έλληνες που θα έκαναν το ίδιο; «Ναι, γνωρίζω πολλούς που αισθάνθηκαν την ανάγκη να αθληθούν μετά το αρνί».

Τα κινητά είναι μαστίγια. Χτυπούν διαρκώς. Κλείνει ποτέ το δικό του; «Από τη στιγμή που υπάρχουν παιδιά που ζουν στο εξωτερικό, το κινητό μου δεν κλείνει ποτέ, ούτε μπαίνει στο αθόρυβο. Αν όμως και τα τρία παιδιά μου είναι στο σπίτι, τότε το κλείνω». Και πώς ενημερώνεται αν τύχει κάτι έκτακτο; «Υπάρχει το τριψήφιο, που αν χτυπήσει τη νύχτα ξέρεις ότι δεν είναι για καλό».

Πρόσφατα απέκτησε έναν δεύτερο αριθμό και συσκευή κινητού. Νομίζει ότι έτσι μπορεί να περιοριστούν οι πολλές κλήσεις. Έχει διατηρήσει το παλιό κινητό, αλλά το τσεκάρει ελάχιστα. Τελικά όσοι είχαν τον πα-

έδρου της Κομισιόν, αν δεν «περπατάσει» η αναγένωση της Θητείας της Ούρουουλα φρον ντερ Λάιεν. «Το αποκλείω». Μα αν του προταθεί, θα την αρνηθεί; «Θα είναι τιμή για τη χώρα και για μένα, αλλά θα πω "όχι" ακόμη κι αν μου προταθεί. Δεν υπάρχουν αναντικατάστατοι πολιτικοί, αλλά πιστεύω ότι έχω χτίσει μια σχέση εμπιστοσύνης με τον ελληνικό λαό που δεν μου επιτρέπει να αποδεχθώ μια θέση πέρα από αυτή που ο λαός με έταξε».

Η επιστολή για την ακριβεία

Φλέγον ζήτημα κι στις ευρωεκλογές παραμένει η ακριβεία. Ο Μπισσοτάκνς διέκρινε ότι πρόκειται για άλλο ένα ελληνικό πρόβλημα που, πέρα από τις κυβερνητικές παρεμβάσεις (αυξήσεις εισοδημάτων, έλεγχοι στην αγορά κ.λπ.), μπορεί να έχει (έτσι εν μέρει) μια ευρωπαϊκή λύση. Με το επιχείρημα ότι οι πολυεθνικές δεν πρέπει να θέτουν γεωγραφικούς περιορισμούς ως προς τον αναφορισμό του λιανημπορίου, έστειλε σχετική επιστολή στην πρόεδρο της Κομισιόν. Η αντιπολίτευση αντέδρασε. «Είναι ένα προεκλογικό πυροτέκνημα», είπαν.

Δέχεται κριτικά ότι θα έπρεπε να στείλει νωρίτερα την επιστολή. «Όπως εξήγησα και στη Βουλή, τώρα φάνηκε τόσο εμφαντικά η συμμετοχή των αθλημάτων πρακτικών κάποιων πολυεθνικών στον ευρωπαϊκό πληθωρισμό. Τώρα αναδείχθηκε το πρόβλημα σε Ολλανδία, Τσεχία, Ελλάδα, Δανία. Κυρίως όμως, τώρα διαμορφώνεται η ατζέντα της επόμενης πενταετίας της Ένωσης. Τώρα, συνεπώς, πρέπει να καταγραφεί και ως προτεραιότητα της. Δεν είναι, άλλωστε, τυχαίο ότι έγινε αμέσως δεκτό από την Επιτροπή, σε συνδυασμό με τις εκθέσεις Ντράγκι και Λέτα για την Εννιαία Αγορά».

• Συνέχεια στη σελίδα 6

2. « ΚΑΙ ΝΑ ΜΟΥ ΠΡΟΤΑΘΕΙ Η ΚΟΜΙΣΙΟΝ , ΘΑ ΑΡΝΗΘΩ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2024

Σελίδα: 6

συνεργάτες με μεγάλη ευκολία; «Σε αυτές τις θέσεις οι παρατηρήσεις όλων είναι στη διάθεση του πρωθυπουργού, αλλά όλοι οι συνεργάτες μου γνωρίζουν ότι τους υποστηρίζω πολύ. Γνωρίζουν επίσης ότι έχω υψηλές απαιτήσεις. Και θα πω ακόμη ότι πιστεύω στις κίτρινες κάρτες. Σπανίως βγαίνει κόκκινη. Συνήθως προηγούνται κίτρινες». Οι κόκκινες πάντως, όταν βγαίνουν, βγαίνουν ακαριαία. «Όταν έχει γίνει κάποιο λάθος και προσπαθείς να το μπλώσεις και να το κρύψεις, τότε κάνεις τα πράγματα χειρότερα. Καλύτερα να βγεις να το πεις, να αναλάβεις το όποιο κόστος και να προχωρήσεις».

«Η Δικαιοσύνη κινείται»

Οι υποθέσεις των υποκλοπών και των Τεμπών εξακολουθούν να

«Η ανεξάρτητη Δικαιοσύνη είναι η μόνη η οποία μπορεί ν' αναδείξει την αλήθεια σε τέτοιες υποθέσεις», υπογραμμίζει ο Μητσοτάκης. «Μακριά από κόμματα ή άλλες σκοπιμότητες. Μπορώ, μάλιστα, να πω ότι κινείται πολύ γρήγορα αν αναλογιστούμε ότι η σχετική διαδικασία για το Μάτι ξεπέρασε τα έξι χρόνια. Καθώς, λοιπόν, ο σχετικός διάλογος έχει εξαντληθεί, το μόνο που θα επανάλυβαν είναι να σταθούμε ψυχραίμα, υπεύθυνα και σε απόσταση από ιστορίες συνωμοσίας, περιμένοντας την κρίση της Δικαιοσύνης και μόνον».

Για όσους την παρακολουθούν εξ αποστάσεως η εξουσία μοιάζει συναρπαστική, αλλά για τους γνωρίζοντες είναι ζορική υπόθεση. Κάποιοι λένε ότι εξουσία σημαίνει μοναξιά. «Ναι, η εξουσία σημαίνει μοναξιά, αλλά από την άλλη είμαι τυχερός.

Μερικές φορές αισθάνομαι ότι η Ελλάδα που θέλουμε να δημιουργήσουμε είναι σαν αυτά τα τεράστια παζλ των δέκα χιλιάδων τεμαχίων. Αρχίζεις και βάζεις διάφορα κομμάτια, αλλά δεν βγάζει νόημα. Συνεχίζεις και κάποια στιγμή λες: «Τώρα καταλαβαίνω τι δείχνει αυτό το παζλ».

άνετα με την κριτική, ούτε τώρα αισθάνεται άνετα, αλλά το έχει αναγνωρίσει ως κάτι που πρέπει να αλλάξει. «Δεν ήμουν καλός στο να δέχομαι κριτική και αυτό είναι κάτι που το δουλεύω. Παλεύω να το αλλάξω, αλλά έχω δρόμο ακόμη».

Ο κλυδωνισμός των παραδοσιακών οικογενειακών δεσμών, που κάποιοι λένε ότι προκαλείται από τον νόμο για την ισότητα στον γάμο, είναι ένας φόβος πολλών δεξιών υπερπατριωτών. Ίσως για να χρυσώσει το χάπι του υπερβάλλοντος εκσυγχρονισμού ο Μητσοτάκης έβαλε στο ευρωψιφοδέκτιο τον Φρέντι Μπελέρν. «Οχι, δεν επιλέχθηκε η υποψηφιότητα αυτή για να εξεμεινωσώ κάποιους. Ήταν μια πράξη βαθιά πολιτική, πράξη αναγνώρισης της σημασίας που αποδίδω στην εθνική μειονότητα μέσα από την υποψηφιότητα ενός ανθρώπου που αντιμετώ-

πιχμένο έδαφος, τη μεγάλη υστέρηση της Μεταπολίτευσης που δεν είναι άλλη από τη συγκριτική απόκλιση από την Ευρώπη κυρίως στα ζητήματα οικονομίας και ποιότητας ζωής». Επιμένει ότι τα τελευταία σαράντα χρόνια δεν εκμεταλλευτήκαμε την Ευρώπη όσο θα μπορούσαμε.

«Μερικές φορές αισθάνομαι ότι η Ελλάδα που θέλουμε να δημιουργήσουμε είναι σαν αυτά τα τεράστια παζλ των δέκα χιλιάδων τεμαχίων. Αρχίζεις και βάζεις διάφορα κομμάτια, αλλά δεν βγάζει νόημα. Συνεχίζεις και κάποια στιγμή λες: "Τώρα καταλαβαίνω τι δείχνει αυτό το παζλ". Έτσι αισθάνομαι. Στις τρεις είμαστε στη μέση. Στις τρεις αρχίζει και αχνοφαινεται η μεγάλη εικόνα». Το παζλ στο γραφείο του Μητσοτάκη, λοιπόν, αρχίζει να βγάζει νόημα. Πάντα υπό το βέγμα της μοντέρνας Παρθένου.

Παρά τις ανάγκες της προεκλογικής περιόδου αποφεύγει να κρικάρει τους αντιπάλους του. Περιορίζεται απλώς σε ένα εύλογτο σχόλιο. «Συνά η πολιτική προσέγγιση ανθρώπων που έχουν μεγάλη ιδέα για τον εαυτό τους... ανθρώπους που νομίζουν ότι τα ξέρουν όλα, που πιστεύουν ότι μπορούν με μια κίνηση να αλλάξουν τον κόσμο. Δεν λέω, πρέπει να έχεις πίστη, αλλά οι γάλλοι λένε ότι το μεγαλείο από το γελίο το χωρίζει ένα βήμα και αυτό το βήμα μερικές φορές είναι δυσδιάκριτο σε κάποιους...».

Η καλύτερη στιγμή

Ο Μητσοτάκης είναι ακόμη νέος, αλλά έχει γράψει αρκετά χιλιόμετρα. Άραγε για ποιο πράγμα είναι περισσότερο υπερήφανος; «Για εκείνο που είμαι πραγματικά υπερήφανος είναι για το τρία παιδιά μου. Μετά από αυτό είναι πολλές οι στιγμές. Μία στιγμή που θα ξεχωρίσω είναι η ομιλία μου στο Κογκρέσο στις 17 Μαΐου 2022. Είχα πλήρη αίσθηση ότι κάτι τέτοιο δεν γίνεται συχνά, μάλλον δεν γίνεται ποτέ. Είναι μια στιγμή που έδωσα υπερηφάνεια στους Έλληνες. Μετά μια περίοδο που φάγαμε πολύ ξύλο, αποδείξαμε ότι μπορούμε καλύτερα».

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ο δρόμος προς την Ε.Ε. περνάει από την Αθήνα

Σίγουρα δεν πολυδιασεκεδάζει με τις αρρυθμίες που εκπνέονται στα Βαλκάνια εσχάτως. Τι θα κάνει εάν η πρόεδρος και η κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας εξακολουθήσουν να αποκαλούν τη χώρα τους «Μακεδονία»; «Από την πρώτη στιγμή δήλωσα με απόλυτο τρόπο πως η συγκεκριμένη στάση της προέδρου και της νέας κυβέρνησης του γειτονικού μας κράτους είναι παράνομη, παράδεκτη και προκλητική. Κάτι που επίσης συμπεριφέρονται τόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Από τη συμπεριφορά, λοιπόν, των Σκοπίων θα εξαρτηθεί κι ο δρόμος τους προς την Ευρώπη και την πρόοδο. Κάτι το οποίο νομίζω ότι θέλει και ο

ίδιος ο λαός αυτής της χώρας. Δρόμος, ωστόσο, που περνάει από την Αθήνα».

Είναι η Ελλάδα έτοιμη να ασκήσει βέτο στην ενταξιακή πορεία της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας; «Η Αλβανία αντιμετωπίζει ζητήματα κράτους δικαίου και δημοκρατίας, κρατώντας φυλακισμένο τον εκλεγμένο δήμαρχο Χειμάρρας, Φρέντι Μπελέρν. Ενώ, όπως είπα, η νέα ηγεσία της Βόρειας Μακεδονίας παραβιάζει μια διεθνή συνθήκη. Συνεπώς, είναι ζητούμενο και για τις δύο χώρες η συμμόρφωση στα κοινοτικά δεδομένα».

Δηλαδή; Βέτο; «Πιστεύω ότι και εσείς αντιλαμβάνεστε πως οι διπλωματικοί χειρισμοί μας

δεν μπορούν να γίνουν αντι-κείμενο μιας πρόωρης δημόσιας συζήτησης. Μένω, λοιπόν, στις θέσεις που έχω ήδη εκφράσει για το ευρωπαϊκό τους μέλλον. Όπως και με την πεποίθηση ότι γρήγορα οι γείτονές μας θα αντιληφθούν ότι και η δική τους ευμερία περνάει μέσα από τη συνεργασία τους με την Ελλάδα».

Συνά υποτιμούμε τα ελληνοτουρκικά. Έχουμε εξοικειωθεί. Τα προσπερνάμε. Αλλά δεν είναι εύκολη υπόθεση να ηγείσαι μιας χώρας με ζήτημα εθνικής ασφάλειας. «Κάποιες φορές, όταν υπάρχει ένταση είναι δύσκολο. Ζήσαμε τρία χρόνια συνεχόμενης έντασης. Όταν φτάσεις στο σημείο να θέσεις τις Ενωπες Δυνάμεις της χώρας

σου σε καθεστώς υψίστης ετοιμότητας, τότε το στομάχι σου σφιγγεται. Αλλά ευτυχώς φαίνεται ότι αυτές τις εποχές τις έχουμε αφήσει πίσω μας. Δεν θα πάμε απόλυτη βεβαιότητα ότι τις αφήσαμε πίσω μας "για τα καλά", αλλά το γεγονός ότι έχουμε 15 μήνες ηρεμίας στο Αιγαίο είναι μια πολύ καλή ένδειξη ότι έχει διάθεση η Τουρκία να οδηγηθεί σε μια κανονικοποίηση των σχέσεων».

Στη διαχείριση των ελληνοτουρκικών βοήθησε η «μνηστοτακική» ψυχραιμία. «Δεν μπορείς να μην είσαι ψυχραιμότερος. Οφείλεις να είσαι ψυχραιμότερος. Και τις λίγες στιγμές που μπορεί να χάσεις την ψυχραιμία σου πρέπει να φροντίσεις να σου

συμβεί κατ' ιδίαν ή στο σπίτι σου. Υπήρχαν τέτοιες στιγμές. Αλλά αν εσύ δεν είσαι ψυχραιμότερος, τότε τι θα πουν οι συνεργάτες σου; Η ψυχραιμία δεν είναι επιλογή στην πολιτική. Είναι μονόδρομος. Είναι από τα χαρακτηριστικά που αν δεν τα διαθέτεις, καλύτερα να μην κάνεις αυτή τη δουλειά».

Τώρα οι συναντήσεις με τον Ερντογάν έχουν γίνει μάλλον βαρετές, με την καλή έννοια φυσικά. Ούτως ή άλλως ο Μητσοτάκης δεν τα πάει καλά με το δράμα, γενικότερα. «Πάντα επέμενα στην αποδραματοποίηση της πολιτικής. Να γίνονται τα πράγματα χωρίς θόρυβο. Χωρίς να χάσεις την ψυχραιμία σου σε σύγκρουση».

2. « ΚΑΙ ΝΑ ΜΟΥ ΠΡΟΤΑΘΕΙ Η ΚΟΜΙΣΙΟΝ , ΘΑ ΑΡΝΗΘΩ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2024

Σελίδα: 6

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης συνομιλεί με τον Παύλο Παπαδόπουλο στο πρωθυπουργικό γραφείο, υπό το βλέμμα της «Παναγίας με το θείο βρέφος» του Κωνσταντίνου Παρθένι. «Ισως αυτός ο πίνακας να λέει από μόνος του την ιστορία της νεότερης Ελλάδος», σχολίασε ο πρωθυπουργός.

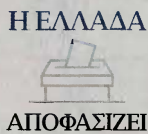
• Συνέχεια από την σελίδα 4

Οι Αμερικανοί λένε ότι, στην εξουσία, αν θέλεις φίλο πάρε σκύλο. Ο Μητσοτάκης πήρε τον Πίνατ. Τον εννοκλεί που μόνο ένας σκύλος μπορεί να είναι φίλος; «Εχω τρεις σκύλους», απαντάει, αλλά διευκρινίζει ότι οι τρεις σκύλοι δεν είναι οι μόνοι φίλοι του. «Εχω φίλους, αλλά είναι εκτός πολιτικής. Πιστεύω πάρα πολύ στην έννοια της φιλίας. Πιστεύω πολύ στις σχέσεις εμπιστοσύνης και αμοιβαίας εκτίμησης και στην πολιτική. Πιστεύω ότι με κάποιους από τους συνεργάτες μου όταν φύγω από την πολιτική θα μπορούσαμε να γίνουμε πολύ καλοί φίλοι. Αλλά αυτή τη στιγμή είναι πολύ δύσκολο να υπάρχει και φιλία όταν υπάρχει σχέση ιεραρχική. Η φιλία από τη φύση της επιβάλλει ισότητα. Είναι δύσκολο να υπάρχει ισότητα σε μια ιεραρχική δομή. Αλλά είναι βέβαιο ότι με κάποιους συνεργάτες μου όταν φύγω από την πολιτική θα είμαστε πάρα πολύ καλοί φίλοι».

Δεν ισχύει δηλαδή η εντύπωση ότι θυσιάζει υπουργούς και

παράγουν μάγικα αντιδράσεων, όσο κι αν στις περυσινές εθνικές εκλογές δεν καταγράφηκαν οι κραδασμοί που πολλοί προέβλεπαν. Αντί να ζεματίσουν την κυβέρνηση, οι ψηφοφόροι μαύρισαν την αντιπολίτευση. Σήμερα οι υποθέσεις εξακολουθούν να ερευνώνται από τη Δικαιοσύνη. Ο σεβασμός στις αποφάσεις της Δικαιοσύνης είναι επιβεβλημένος, όσο και αν ελάχιστοι έχουν τυφλή εμπιστοσύνη στη δέσμευση της Δικαιοσύνης να παραμένει τυφλή.

Προτιμώ κίτρινες κάρτες. Κόκκινη βγάζω σπανίως

Εχω εξαιρετικούς συνεργάτες, καταπληκτική οικογένεια και πολύ καλούς φίλους κι έτσι δεν αισθάνθηκα τη μοναξιά όπως άλλοι πολιτικοί».

Προσθέτει ότι η εξουσία απαιτεί και μια διαρκή προσπάθεια να μην παίρνουν τα μυαλά σου αέρα. «Πρέπει να είσαι προσγειωμένος και ρεαλιστής. Σε αυτό με βοηθάει πολύ η Μαρέβα και όλη η οικογένειά μου».

Στον χαρακτήρα του έχει εντοπίσει ένα μειονέκτημα. Για πολλά χρόνια δεν αισθανόταν

πίστηκε άδικα από το αλβανικό κράτος. Μάλιστα έχουμε δύο Βορειοηπειρώτες υποψηφίους, έχουμε και τον Πύρρο Δήμο».

Και τώρα, τι; Μετά τις ευρωεκλογές προτεραιότητα είναι η επιτάχυνση στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της Οικονομίας. Να συνεχιστούν η ανάπτυξη, οι επενδύσεις και η μείωση της ανεργίας. Με τον βασικό μισθό να φτάσει το 2027 στα 1.500 ευρώ και τον κατώτατο στα 950 μετά το πέρασμα του πληθωριστικού κύματος. Με διαρκή αποκλιμάκωση του δημοσίου χρέους και ταυτόχρονη ανακούφιση από φόρους. Προτεραιότητα αποτελεί, επίσης, το νέο ΕΣΥ και η εμβάθυνση των τομών στην Παιδεία, αλλά και ο έλεγχος του Μεταναστευτικού, όπως βέβαιο και η ενίσχυση της Εθνικής Άμυνας και της διπλωματικής επιρροής της χώρας.

«Ευρώπη παντού»

«Στόχος είναι να γίνουμε Ευρώπη παντού. Να καλύψουμε το

Η μπίρα και το TikTok

Ενας αστικός μύθος λέει ότι προ δύο ετών μια μυστική δημοσκοπήσι έδειξε ότι αν ο μέσος Έλληνας ήθελε να βγει για μια μπίρα, θα προτιμούσε να βγει με τον Αλέξη Τοίπρα και όχι με τον Μητσοτάκη, αλλά αν ο Μητσοτάκης και ο Τοίπρας ήταν παιδίατροι, θα επέλεγε ασυζητήτι να πάει το παιδί του στον Μητσοτάκη. Μήπως γι' αυτό, άραγε, μίμικε τόσο ορεξήτος στο TikTok; Γιατί θέλει να γίνει η πρώτη επιλογή του μέσου Έλληνα και στις εξόδους για μπίρες; «Αισθάνομαι ότι είμαι φυσιολογικός άνθρωπος, δεν παίρνω τον εαυτό μου πάντα στα σοβαρά, μου αρέσει να κάνω πλάκες, αλλά και να αυτοσαρκάζομαι. Το TikTok μού έδωσε τη δυνατότητα να δείξω κι αυτή την πλευρά του χαρακτήρα μου. Δεν το κάνω μόνο για αμηνώς πολιτικούς - εκλογικούς λόγους, αλλά γιατί πραγματικά το διασκεδάζω».

Καφές, κομπολόι και iMac. Οπως και η Ν.Δ., ο Κυριάκος Μητσοτάκης συνδυάζει το παραδοσιακό με το σύγχρονο.

Το μεγαλείο και το γελοίο

3. ΔΩΡΕΑΝ SELF TEST ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ ΤΟΥ ΠΑΧΕΟΣ ΕΝΤΕΡΟΥ

Μέσο: ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 01/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 01/06/2024

Σελίδα: 23

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ // ΣΑΒΒΑΤΟ 01.06.2024

23

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ**
ven.ygeia@gmail.com

Από την ερχόμενη εβδομάδα αναμένεται να αρχίσουν να αποστέλλονται από το υπουργείο Υγείας τα πρώτα ηλεκτρονικά μηνύματα (SMS) για το πρόγραμμα για την πρόληψη του καρκίνου του παχέος εντέρου, που εντάσσεται στο εν εξελίξει μεγάλο πρόγραμμα προσημπτωματικού ελέγχου «Προλαμβάνω», το οποίο σχεδίασε η αναπληρώτρια υπουργός Υγείας, Ειρήνη Αγαπηδόκη, με το ειδικό επιτελείο των συνεργατών της. Το πρόγραμμα για την πρόληψη του καρκίνου του παχέος εντέρου απευθύνεται σε 3,8 εκατομμύρια άνδρες και γυναίκες, ηλικίας 50-69 ετών, και περιλαμβάνει δωρεάν εξέταση με ειδικά τεστ, που θα μπορούν οι πολίτες να προμηθευθούν από τα ιδιωτικά φαρμακεία όλης της χώρας, αλλά και δωρεάν διενέργεια διαγνωστικής κολonosκόπησης, σύμφωνα πάντα με τις συστάσεις της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων Δημόσιας Υγείας (ΕΕΔΥ).

Η ΝΟΣΟΣ

Ο καρκίνος του παχέος εντέρου είναι ο τρίτος σε συχνότητα διάγνωσης καρκίνος στους άνδρες και ο δεύτερος στις γυναίκες. Αναπροσωπεί περίπου το 10% όλων

Ο καρκίνος του παχέος εντέρου αποτελεί τον τρίτο συχνότερο καρκίνο στους άνδρες και τον δεύτερο στις γυναίκες

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΚΑΡΑΪΤΙΑΝΟΣ,
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ

των περιπτώσεων καρκίνου και είναι η δεύτερη κύρια αιτία θανάτων που σχετίζονται με καρκίνο παγκοσμίως. Κομβικό ρόλο παίζει ο προληπτικός έλεγχος για τον καρκίνο του παχέος εντέρου, ο οποίος περιορίζει τη θνητότητα από τη νόσο, μειώνει τη συχνότητα εμφάνισής του και αυξάνει, με την ανίχνευση σε πρώιμο στάδιο, τη δυνατότητα ριζικής θεραπευτικής αντιμετώπισης. Μάλιστα, 9 στους 10 ανθρώπους που διαγιγνώσκονται έγκαιρα με καρκίνο του παχέος εντέρου έχουν κα-

λύτερη επιβίωση σε σχέση με αυτούς που δεν διαγιγνώσκονται έγκαιρα.

Ο επίκουρος καθηγητής Χειρουργικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Ιωάννης Γ. Καραϊτιανός, διευθυντής της χειρουργικής κλινικής του ιδιωτικού νοσοκομείου της Αθήνας «Ερρίκος Ντυνάν», επισημαίνει χαρακτηριστικά στα «ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ» τα εξής: «Κάθε χρόνο παγκοσμίως καταγράφονται 1,9 εκατομμύρια νέα κρούσματα καρκίνου του παχέος εντέρου και του ορθού και αναμένεται να φθάσουν τα 2,2 εκατομμύρια το 2030. Στην Ελλάδα το 2020 διαγνώστηκαν 6.529 νέα κρούσματα καρκίνου παχέος εντέρου και ορθού και καταγράφηκαν 3.431 θάνατοι. Ο καρκίνος του παχέος εντέρου αποτελεί τον τρίτο συχνότερο καρκίνο στους άνδρες και τον δεύτερο στις γυναίκες. Είναι η δεύτερη αιτία θανάτου από καρκίνο και για τα δύο φύλα. Υπολογίζεται ότι από καρκίνο του παχέος εντέρου και του ορθού καταγράφονται 935.000 θάνατοι ετησίως σε παγκόσμια κλίμακα και ο αριθμός αναμένεται να αυξηθεί σε 1.100.000 το 2030. Περίπου 40% των καρκίνων του παχέος εντέρου εντοπίζονται στο ορθό, δηλαδή στα κατώτερα 20 εκατοστά του εντέρου».

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Στο πρόγραμμα μπορεί να συμμετάσχει κάθε πολίτης ηλικίας από 50 έως 69

ετών, είτε είναι ασφαλισμένος είτε είναι ανασφάλιστος, αρκεί να διαθέτει Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), εφόσον δεν έχει αποβληθεί σε κολonosκόπηση τα τελευταία πέντε χρόνια. Σύμφωνα με τις επίσημες επιστημονικές κατευθυντήριες οδηγίες, η διενέργεια κολonosκόπησης σε άτομα από 50 έως και 69 ετών συστήνεται να πραγματοποιείται κάθε πέντε χρόνια. Ως εκ τούτου, όταν ένας πολίτης έχει πραγματοποιήσει κατά τα προηγούμενα πέντε έτη την εξέταση της κολonosκόπησης, δεν συστήνεται να την επαναλάβει κατά τη διάρκεια του τρέκοντος έτους. Εξαιρούνται, επίσης, οι πολίτες που έχουν νοσήσει με καρκίνο του παχέος εντέρου.

ΠΡΩΤΟ ΒΗΜΑ

Οι πολίτες δικαιούχοι, ηλικίας 50-69 ετών, που έχουν ενεργοποιήσει την άυλη συνταγογράφηση θα λάβουν ηλεκτρονικό μήνυμα (SMS) στο κινητό τους τηλέφωνο ή μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), ώστε να προσέλθουν σε φαρμακείο της επιλογής τους και να παραλάβουν το self test ανίχνευσης αίματος κοπράνων. Σε περίπτωση που δυσκολεύονται να κάνουν μόνοι τους το τεστ, μπορούν να ζητήσουν βοήθεια από τον φαρμακοποιό.

Οι δικαιούχοι ηλικίας 50-69 ετών που δεν έχουν ενεργοποιήσει την άυλη συνταγογράφηση μπορούν να απευθυνθούν σε οποιοδήποτε φαρμακείο της επιλογής τους και να λάβουν το self test μόνο με τη χρήση του ΑΜΚΑ, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΒΗΜΑ

Με βάση τα αποτελέσματα του self test και των ερωτήσεων διαλογής, οι πολίτες θα παραπέμπονται για διενέργεια διαγνωστικής κολonosκόπησης. Οι πολίτες που χρειάζεται να διενεργήσουν την εξέταση της διαγνωστικής κολonosκόπησης θα λάβουν, εφόσον έχουν ενεργοποιήσει την άυλη συνταγογράφηση, SMS ή e-mail με το ηλεκτρονικό παραπεμπτικό, για τη διενέργεια διαγνωστικής κολonosκόπησης.

Τόσο οι πολίτες με άυλη όσο και εκείνοι που δεν έχουν ενεργοποιήσει την άυλη συνταγογράφηση μπορούν να κλείσουν ραντεβού σε κάποιο από τα συνεργαζόμενα κέντρα, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση και ανεξάρτητα από το αν είναι ασφαλισμένοι ή ανασφάλιστοι.

ΤΡΙΤΟ ΒΗΜΑ

Εφόσον διαπιστωθούν ευρήματα που χρήζουν επεμβατικής αντιμετώπισης κατά τη διαγνωστική κολonosκόπηση, τότε ο πολίτης που έχει άυλη συνταγογράφηση θα λάβει SMS ή e-mail με το ηλεκτρονικό παραπεμπτικό για τη διενέργεια επεμβατικής κολonosκόπησης σε εξειδικευμένα κέντρα που πληρούν τις προδιαγραφές, τις οποίες έχει θέσει η Επιτροπή Εμπειρογνομώνων Δημόσιας Υγείας.

Τόσο οι πολίτες με άυλη όσο και εκείνοι που δεν έχουν ενεργοποιήσει την άυλη συνταγογράφηση μπορούν να κλείσουν ραντεβού σε κάποιο από τα συνεργαζόμενα κέντρα, που θα τα βρουν στον ιστότοπο www.colon.gov.gr, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση και ανεξάρτητα από το αν είναι ασφαλισμένοι ή ανασφάλιστοι, δίνοντας σπύλους τον ΑΜΚΑ τους. Τα αποτελέσματα όλων των εξετάσεων τηρούνται στον ατομικό ηλεκτρονικό φάκελο υγείας του κάθε πολίτη και οι πολίτες ενημερώνονται από τον ιατρό-γαστρεντερολόγο που διενήργησε την εξέταση για τα αποτελέσματα και τα ευρήματα.

ΔΩΡΕΑΝ SELF TEST ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ ΤΟΥ ΠΑΧΕΟΣ ΕΝΤΕΡΟΥ

ΞΕΚΙΝΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ 50-69 ΕΤΩΝ, ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΙΣΤΟΥΣ

- ΜΕ SMS ΘΑ ΕΙΔΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΟΣΟΙ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΑΥΛΗ ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΗΣΗ
- ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ TESTS ΘΑ ΤΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

4. ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ Η ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΔΟΣΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΑΡΧΙΣΟΥΝ...

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/06/2024

Σελίδα: 1

Ozempic

ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ Η ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΔΟΣΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΤΟ... ΑΡΧΙΣΟΥΝ ΚΙ ΑΛΛΟΙ

Κώστας Μπουρούσης 46 47

Ozempic

Στην τελετή απονομής των βραβείων Όσκαρ το 2023 ο οικοδεσπότης **Τζιμ Κίμελ** έκανε μάλλον την πιο επιτυχημένη και καιρία έναρξη σε έναν θεσμό που κινείται εδώ και χρόνια πια μεταξύ προβλεψιμότητας, βαρεμάρας και χαμομπριτού. Αποφάσισε να ξεμυρσοπιάσει με ταύτη σοβαρού και αστειού τα γράναζα της βιομηχανίας του θεάματος και τις μεθόδους που απεργάζονται ώστε να παραμείνουν fit, με σώματα που φέρνουν θαυμασμό και likes στα κοινωνικά δίκτυα και για κάποιους κοινούς θνητούς προβόλλουν ως πίκις ή ακόμα και πρότυπο. Ο Αμερικανός τηλεπαρουσιαστής έριξε μια ματιά στην πληθώρα των διασημοτήτων που είχαν κατακλύσει, ως ειβήσιται, κάθε ορθογώνιο του Dolby Theatre και έκανε μια διά γηινού οφθαλμού διαπίστωση, που όμως ελάχιστα θα είχαν οι κότευοι να αρθρώσουν: «Όλοι φαίνονται καταπληκτικοί εδώ μέσα. Όταν κοιτώ γύρω μου σε αυτή την αίθουσα, δεν μπορώ παρά να αρχίσω να αναρωτιέμαι αν το Ozempic κάνει και για μένα». Ο Κίμελ δεν έκανε τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο απ' το να σχολιάσει το trend και το virality του φαρμάκου που άλλαξε τις ουαούτες και κατ' επέκταση τις ζωές (ίσως και τη μοίρα της καριέρας) δεκάδων καλλιτεχνών οι οποίοι το ενέταξαν στην καθημερινότητά τους.

Κάποιοι μάλιστα είχαν το θάρρος να μιλήσουν δημόσια και ανοικτά για τα εντυπωσιακά αποτελέσματα που είχε η επίδραση της εν λόγω φαρμακευτικής ουσίας στον ανένδοτο αγώνα τους για την απώλεια κιλών. Ο **Ελον Μαοκ** όταν ρωτήθηκε τι είναι εκείνο που τον κρατά σε φόρμα και απάντησε πως το Wegovy, δηλαδή το αδελφό φάρμακο του Ozempic, μαζί με τη διαλειμματική νηστεία (fasting) είναι εκείνα που τον κρατούν «fit, γρηγορωμένο και υγιή». Αν βέβαια ο Μαοκ και ο Κίμελ ζούσαν στην Ελλάδα και είχαν την απρονοσία να ονοματίσουν ένα φάρμακο, το οποίο μάλιστα είναι κοινό μυστικό πως κάνει θραύση και έχει αυξημένη ζήτηση, ενδεχομένως να στοχοποιούνταν για έμμεση διαφήμιση. Σίμφωνα με πρόσφατη ανακοίνωση του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (ΕΟΦ), «στο τελευταίο χρονικό διάστημα έχουν γραφεί και κυκλοφορήσει πολλά άρθρα σχετικά με το συνταγογραφούμενο φαρμακευτικό προϊόν κατά του διαβήτη Ozempic και στην αποτελεσματικότητα του στο αδυνάτισμα. Ο ΕΟΦ ενημερώνει ότι, σύμφωνα με τη φαρμακευτική νομοθεσία, πρόκειται για παράνομη διαφήμιση και καλεί όλες τις ιστοσελίδες να αποσύρουν κάθε αναφορά στο συνταγογραφούμενο αυτό σκεύασμα». Προφανώς στον ΕΟΦ θεωρούν ότι τα νέα από τον έξω κόσμο φτάνουν με τον αρραπί στις εσοχάτιες των Νοτίων Βαλκανίων ή μάλλον δεν φτάνουν και άρα δεν διαβάζονται ποτέ.

Η επιστολή

Την παραπάνω ενημέρωση λάβαμε μέσω εκτενούς επιστολής της Novo Nordisk Ελλάς προς το «ΘΕΜΑ», στον απόηχο του δημοσιεύματος της προηγούμενης Κυριακής (26/5/2024) σχετικά με τις δύο πυρκαγιές εντός του Μαΐου σε εγκαταστάσεις της δανέζικης φαρμακευτικής εταιρείας, εφευρέτριας και παραγωγού των Ozempic και Wegovy, αλλά και του buzz που έχει δημιουργηθεί γύρω από τα δύο σκευάσματα τα τελευταία χρόνια. Πώς τεκμαίρεται το buzz; Μα, από την αναφορά τους σε ένα από τα κορυφαία και πιο φολογενή καλλιτεχνικά και κοινωνικά γεγονότα του πλανήτη (βλ. Όσκαρ) ήδη από το 2023 αλλά και τα κανάλια μελάνου που σταπαυήθηκαν από δημοσιογράφους σε ΗΠΑ, Ευρώπη και Ελλάδα με ειχαοίες αναφορικά με το αν η **Κιμ Καρντάσιαν** είχε λάβει θεραπεία με οεμαγλουπιδή προκειμένου να καταφέρει να χωρέσει στο θρυλικό φόρεμα της **Μέρλιν Μονρό** με το οποίο εμφανίστηκε στο MET Gala τον Μάιο του 2022. Στην επιστολή της φαρμακευτικής εταιρείας προς την εφημερίδα μας επισημαίνεται ότι «η Novo Nordisk Ελλάς διαθέτει στην αγορά φαρμακευτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται κατόπιν ιατρικής συνταγής, τα οποία κατά τα άνω δεν επιτρέπεται να τυγχάνουν προώθησης προς το ευρύ κοινό. Με την επιφύλαξη της ελευθερίας του Τύπου, η δαομηνηή μας στους κανονισμούς μός υποχρεώνει να τηρούμε

Μειώνεται η διαθεσιμότητα της 1ης δόσης για να μην... αρχίσουν κι άλλοι το φάρμακο

Μετά το δημοσίευμα της περασμένης Κυριακής σχετικά με τις πυρκαγιές στις εγκαταστάσεις της δανέζικης εταιρείας η οποία παράγει το Ozempic, πήρε φωτιά και η συζήτηση γύρω από φαρμακευτική ουσία που ταυτόχρονα με τη θεραπεία του διαβήτη τύπου 2 εξελίχθηκε σε lifestyle αεξουαούρ _ Του **Κώστα Μπουρούση** [kts@antennas.gr](#)

από τον σημαντικό κανόνα όσον αφορά την προώθηση φαρμάκων που χρησιμοποιούνται με ιατρική συνταγή. Για τον λόγο αυτό και παρότι δεν έχουμε σχέση με το εν λόγω ανεξάρτητο δημοσίευμα, στο πλαίσιο της δαομηνηής μας για την τήρηση των κείμενων διατάσεων, σας καλούμε να διαγράψετε από το εν λόγω άρθρο: α) την εμπορική ονομασία του σκευάσματος Ozempic®, και β) την ονομασία της δραστικής του ουσίας «οεμαγλουπιδή» καθώς και κάθε ισχυρισμό σχετικά με το προϊόν που μπορεί να θεωρηθεί ως προώθηση αυτού προς το ευρύ κοινό, η οποία κατά τα άνω απαγορεύεται». Το ζήτημα βέβαια είναι πως το δημοσιογραφικό άρθρο μας δεν είχε σκοπό να προωθήσει, να προτείνει ή να διαφημίσει φάρμακα και φαρμακευτικές ουσίες, αλλά να καταγράψει και να ενημερώσει σχετικά με το φάρμακο-φαινόμενο που βρίσκεται σχεδόν

καθημερινά στην ημερήσια διαταξη του παγκόσμιου Τύπου και έχει εκατομμύρια -κατά κυριολεξία- αναφορές στα κοινωνικά δίκτυα. Το γεγονός ότι μια φαρμακευτική ουσία έχει αναδειχθεί σε lifestyle αεξουαούρ είναι κάτι που ούτε προκαλείται, ούτε μπορεί να ελεγχθεί ή να χαλιναγωγηθεί από έναν δημοσιογραφικό οργανισμό. Καταβαίνει πάντως κανείς ότι, σύμφωνα με τη φαρμακοβιομηχανία, ένα δημοσίευσμά μας, το οποίο υπενθυμίζεται ότι είχε ως αφορμή την πυρκαγιά στην ευρωπαϊκή εταιρεία, η χρηματιστηριακά αξία της οιαίας (570 δισ. δολάρια) είναι μεγαλύτερη από την οικονομία ολόκληρης της Δανίας, ασχολήθηκε με τις απαρχές και την εφεύρεση του φαρμάκου, επισήμανε τη θετική επίδραση που έχει η παραγωγή του στην οικονομική και κοινωνική ζωή της δανέζικης πόλης όπου

4. ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ Η ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΔΟΣΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΑΡΧΙΣΟΥΝ...

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/06/2024

Σελίδα: 47

Τι απαντά η φαρμακοβιομηχανία Novo Nordisk στον απόηχο του δημοσιεύματος της περασμένης Κυριακής για τις «παρενέργειες» του φαρμάκου που κατασκευάστηκε για την καταπολέμηση του διαβήτη τύπου 2 αλλά προκάλεσε φρενιτίδα ως θυματουργό σκεύασμα για την απώλεια των περιττών κιλών

κατασκευάζεται, ομημεριέλαβε την πιο πρόσφατη δημοσιευμένη μελέτη («New England Journal of Medicine», 24/5/2024) αναφορικά με τα οφέλη της σεμαγλουτιδίνης στην αντιμετώπιση της νεφρικής ανεπάρκειας και βέβαια κατέγραψε τη συζήτηση που έχει δημιουργήσει αλλά και την αδιεμφωβήτητα ζήτηση που έχει τόσο από ασθενείς με διαβήτη τύπου 2 όσο και από ανθρώπους που επιθυμούν να χάσουν βάρος, είναι πιο επιδραστικό από τα Οσοκαρ, τον Έλον Μασοκ και τη ναυκαρχίδα της οικογένειας Καρντιόσιον. Επιχειρούμε από καρδιάς για την αναγνώριση της ουκονομικής καταπίεσ φαινεται επιρροής μας.

Το δημοσίευμα

Στο άρθρο της προηγούμενης Κυριακής εισηγοιούνται σχετικά με τη δραστική ουσία ότι «μολονότι η σεμαγλουτιδίνη δημιουργήθηκε και συνταγογραφείται ως φάρμακο για τη ρύθμιση του διαβήτη τύπου 2 και πρόσφατα απέκτησε ένδειξη και για την αντιμετώπιση της παχυσαρκίας, είναι κοινό μυστικό πως χρησιμοποιείται ενδεώς από οποιονδήποτε επιθυμεί να απαλλαγεί από λίγα ή πολλά περιττά κιλά». Στην απάντησή της η Novo Nordisk Ελλάς απαντεί: «Κάθε ισχυρισμός που αναφέρει το νεότερο εβδομαδιαίο ενέσιμο αντιδιαβητικό σκεύασμα της εταιρείας μας ως εγκεκριμένο, ενδεδειγμένο, ασφαλές ή και προτεινόμενο για τη νόσο της παχυσαρκίας ή και την απώλεια βάρους σε άτομα που δεν έχουν σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2 δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, καθώς δεν βασίζεται στην εγκεκριμένη άδεια κυκλοφορίας του προϊόντος από τον EMA και αντίκειται στο κείμενο της εγκεκριμένης από τον EMA Περιλήψης Χαρακτηριστικών Προϊόντος και το Φύλλο Οδηγιών Φαρμάκου». Σύμφωνα πάντως με τα επίσημα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA), το Ozempic απευθύνεται τωόντι αποκλειστικά σε ασθενείς με διαβήτη τύπου 2, αλλά αυτό δεν συνεπάγεται ότι χρησιμοποιείται όπως θα έπρεπε, δηλαδή αποκλειστικά από αυτούς -μια βόλτα στα συνουκιακά φαρμακεία θα σας πείσει-, και το Wegovy έχει ένδειξη για την παχυσαρκία (δείκτης μάζας σώματος 30 και άνω) αλλά και για ανθρώπους με δείκτη μάζας σώματος 27 έως 30 που πάσχουν από νοσήματα σχετιζόμενα με το βάρος τους. Η Novo Nordisk ομημείνει ακόμα ότι «στην Ελλάδα κυκλοφορεί από την εταιρεία μας ημερησια ενέσιμη θεραπεία για τη νόσο της παχυσαρκίας, η οποία είναι εγκεκριμένη από τον EMA και την οποία, μόνον, η εταιρεία μας προωθεί στους Επαγγελματίες Υγείας στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως, συμμορφωμένη με την ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία». Η μινεία γίνεται ηροφανός στην ουσία λραγλουτιδίνη, η οποία έχει παρόμοιες με του Wegovy ενδείξεις από τον EMA.

Πάντως, αναφορικά με τις ελλείψεις που παρατηρούνται (και στην ελληνική αγορά, η φαρμακοβιομηχανία συμμορφώνει με όσα κατέγραψε το δημοσίευμα του «ΘΕΜΑτος», επιβεβαιώνοντας ότι τουλάχιστον για το Ozempic αναμένεται να συνεχιστεί η έλλειψη κατά διαστήματα και καθ' όλη τη διάρκεια του 2024, αλλά και πως έχει περιοριστεί τη διαθέσιμότητα της δόσης έναρξης του Ozempic (0,25 mg), ώστε να ελέγξει τον αριθμό των ασθενών που ξεκινούν θεραπεία, με σκοπό να αντιμετωπιστεί η αυξανόμενη ζήτηση στις δόσεις συντήρησης (Ozempic 0,5 mg και 1 mg). Η επιστολή της Novo Nordisk Ελλάς προς την εφημερίδα μας καταλήγει: «Θεωρούμε χρέος μας την εκ μέρους μας παρέμβαση, προς διαφύλαξη της δημόσιας υγείας, της ασφάλειας του γενικού πληθυσμού και τη μη επίταση, κατά το δυνατόν, επιρροή των αξιολογών επιστημονικά τοποθετήσεων, ότι το Ozempic® είναι εγκεκριμένο για τη νόσο της παχυσαρκίας ή και την απώλεια βάρους, η οποία ατυχώς είναι δυνατόν να

προκληθεί στο γενικό κοινό από άρθρα και ρεπορτάζ όπως αυτό της 26-5-2024 στην εφημερίδα/website σας».

Από τη μεριά μας οφείλουμε να υπερασπιστούμε το αυτονόητο -scripta manent γαρ-, ότι δηλαδή σε κανένα σημείο του εν λόγω άρθρου μας δεν αναφέρεται πως το Ozempic έχει λάβει έγκριση για την αντιμετώπιση της παχυσαρκίας. Αντιθέτως, εισηγοιούνται το αληθές, ότι δηλαδή η σεμαγλουτιδίνη έχει έγκριση τόσο από τον FDA (Αμερικανικό Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων) όσο και από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό για την παχυσαρκία.

Προφανώς, οι στρεβλοί, λανθασμένοι, παράτυποι, ακόμα και παράνομοι τρόποι με τους οποίους μπορεί να χρησιμοποιείται ένα φάρμακο είναι μάλλον κάτι που πρέπει να απασχολεί εκείνους που έχουν την ευθύνη για την εύρυθμη

και νόμιμη λειτουργία της αγοράς φαρμάκων και όχι μια εφημερίδα που καταγράφει το εντυπωσιακό και πανθομολογούμενο οπιστόπωμα που μια φαρμακευτική ουσία έχει στην κοινωνία. Τώρα, αν ο ΕΟΦ έχει επιδοθεί σε κυνήγ μαγισσών ξεφυλλίζοντας δημοσιογραφικά άρθρα αντί να εστιάζει στο πραγματικό πρόβλημα είναι μια άλλη ιστορία. Παρεμπιπτόντως, ενδεικτικά της φρενιτίδας που επικρατεί γύρω από τη σεμαγλουτιδίνη είναι και η κυκλοφορία ψευδών φαρμάκων-αντιγράφων. Μόλις τον περασμένο Οκτώβριο ο EMA εντόπισε και απέσυρε παρτίδες ψευδο-Ozempic (δόσεις του 1mg) σε Γερμανία και Αυστρία, ενώ ο Γερμανικός Οργανισμός Φαρμάκων έδωσε στη δημοσιότητα και εικόνες των κακέκτυπων προγεμισμένων πινών για την ενημέρωση του κοινού. Καμιά φορά χρειάζονται και οι δημοσιογράφοι.

Gov.gr Wallet

Ο «ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ» ΕΡΧΕΤΑΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Πώς θα τον επιλέγουμε μόνοι μας. Θα είναι μοναδικός για τον κάθε πολίτη και θα χρησιμοποιείται σε όλες τις συναλλαγές με το Δημόσιο χωρίς να χρειάζεται πλέον ο αριθμός του ΑΦΜ, του ΑΜΚΑ ή της αστυνομικής ταυτότητας _ Του **Παναγιώτη Τσιμπούκη** tsip@yaho.gr

Στο κυβερνητικό πλαίσιο για την απλοποίηση της καθημερινότητας των πολιτών και την εξάλειψη της γραφειοκρατίας, βρίσκεται στην τελική ευθεία ο Προσωπικός Αριθμός (Π.Α.) του πολίτη, ο οποίος θα τεθεί σε εφαρμογή στο τέλος του φετινού καλοκαιριού.

Πρόκειται για ένα εργαλείο-τομή στη ζωή των πολιτών, το οποίο θα διευκολύνει τις συναλλαγές τους με τους φορείς του δημόσιου τομέα, καθώς θα είναι ο μοναδικός αριθμός που θα χρειάζεται να γνωρίζουν και να θυμούνται. Είτοι, πλέον δεν θα χρειάζεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) ή ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ) ή ο αριθμός αστυνομικής ταυτότητας κ.λπ., αλλά θα πρέπει κάθε πολίτης να θυμάται απλώς έναν και μοναδικό αριθμό, τον Προσωπικό Αριθμό του.

Ο Π.Α. θα είναι ο μοναδικός αριθμός που θα ταυτοποιεί τους πολίτες απέναντι στις κρατικές υπηρεσίες και θα χρησιμοποιείται σε όλες τις ηλεκτρονικές και φυσικές - προσωπικές συναλλαγές τους με το Δημόσιο. Υπενθυμίζεται ότι ο Π.Α. έχει νομοθετηθεί από το 2020 (νόμος 4727/2020 περί ψηφιακής διακυβέρνησης), με στόχο να βάλει τέλος στη διαδικασία προσκόμισης εγγράφων και πιστοποιητικών στις δημόσιες υπηρεσίες, ακόμα και για τις απλές διεργασίες, ενώ παράλληλα ανακατατίθεται γραφειοκρατία.

Υποχρεωτική χρήση

Ακόμη, ο Π.Α. θα είναι υποχρεωτικός για τις συναλλαγές με τους φορείς του Δημοσίου και θα αποτελεί στοιχείο ενιαϊότητας του κάθε πολίτη. Επίσης, οι γονείς, πέρα από την έκδοση του προσωπικού τους Π.Α., υποχρεούνται να μερμηνίσουν και για την έκδοση Π.Α. στα ανήλικα προστατευόμενα μέλη τους (παιδιά κ.λπ.).

Όταν ο πολίτης επισκεφτεί οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία όπως την Εφορία (ΔΟΥ), τον Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), μία από τις 7 Λοκοντυρωμένες Διοικήσεις, μία από τις 13 Περιφέρειες ή έναν από τους 332 Δήμους της χώρας θα χρειάζεται να δίνει μόνο τον Π.Α., χωρίς κατά περίπτωση να απαιτείται να θυμάται τον ΑΦΜ, τον ΑΜΚΑ κ.λπ. Επίσης, οι πολίτες όταν επισκεπτόνται κάποιον

γιατρό θα δίνουν τον Π.Α. και εκείνος θα εντοπίζει τον ΑΜΚΑ του προκειμένου να του συσταγογραφήσει φάρμακα, να εκδώσει παραπεμπτικό για εξέταση ή εισαγείο για νοσηλεία σε νοσοκομείο.

Ουσιαστικά, ο Π.Α. θα καλύψει όλους τους άλλους αριθμούς που χρησιμοποιούνται στην καθημερινότητα (ΑΦΜ, ΑΜΚΑ κ.λπ.), χωρίς ωστόσο να καταργεί τον ΑΦΜ που έχουν περίπου 9 εκατομμύρια φορολογούμενοι, καθώς θα αποτελεί τον βασικό πυλώνα του Π.Α. Στο πλαίσιο αυτό, συντάχθηκε από τον υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, **Δημήτρη Παπαστεργίου**, Προεδρικό Διάταγμα με τον τίτλο «Διαδικασία έκδοσης και χορήγησης του Π.Α. Μέτρα και εγγυήσεις για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Προηγουμένως, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα είχε εκδώσει σχετική γνωμοδότηση για τη χορήγηση του Π.Α.

Πώς δημιουργείται

Ο Π.Α. θα αποτελείται από 12 αλφα-

βητικά στοιχεία, εκ των οποίων τουλάχιστον τα 9 θα είναι αριθμητικά. Για τον σχηματισμό του θα χρησιμοποιούνται 3 αλφαβητικά στοιχεία (γράμματα) και στη συνέχεια οι 9 αριθμοί του ΑΦΜ.

Οι αριθμοί που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι από το 0 έως το 9 και τα αλφαβητικά στοιχεία θα είναι κεφαλαία γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου, τα οποία όμως είναι αμόγραφα στο λατινικό αλφάβητο. Δηλαδή δεν θα μπορεί να είναι τα γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου, π.χ., Γ, Ξ, Ω κ.λπ.

Μητρώο και προσωπικά δεδομένα

Η ΓΤΠΣΨΔ, σύμφωνα με το διάταγμα, θα δημιουργήσει Μητρώο Προσωπικού Αριθμού. Σκοπός του είναι «η παροχή υπηρεσιών *επιλήθευσης ταυτότητας των φυσικών προσώπων προς τους φορείς του δημόσιου τομέα και η αντιστοιχία των Π.Α. με τους αναγνωριστικούς αριθμούς των μητρώων των φορέων του δημόσιου τομέα*». Το μητρώο αυτό θα περιλαμβάνει μόνο τα απολύτως αναγκαία προσωπικά δεδομένα και κανένα επιπρόσθετο στοιχείο. Δηλαδή θα περιλαμβάνει: ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, μητρώνυμο, ημερομηνία γέννησης, τόπο γέννησης, αριθμό αστυνομικής ταυτότητας, ΑΜΚΑ και ΑΦΜ.

Η ΓΤΠΣΨΔ «έχει την υποχρέωση λήψης και διαρκούς τήρησης των καίρων και αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφαλείας για το Μητρώο Π.Α., διασφαλίζοντας ιδίως την προστασία των δεδομένων από τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινοποίηση ή προσπέλαση».

Όπως σημειώνεται στο Προεδρικό Διάταγμα, η όλη διαδικασία έκδοσης του Π.Α. δεν επιβραδύνει τον κρατικό προϋπολογισμό και η εφαρμογή του εκτιμάται ότι θα ξεκινήσει 3 μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Καρκίνος του πνεύμονα

Ενα νέο όπλο για ταχεία αλλά και αξιόπιστη διάγνωση του καρκίνου του πνεύμονα θα είναι σύντομα διαθέσιμο, και μάλιστα δωρεάν, στην επιστημονική και νοσοκομειακή κοινότητα. Ένα όπλο που συγκεντρώνει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά υψηλής Τεχνητής Νοημοσύνης, καθώς είναι «αιτοεκπαιδευμένο» και επιπλέον φέρει ελληνική σφραγίδα.

Ο καθηγητής στα Τμήματα Παθολογίας και Ιατρικής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης (NYU School of Medicine) και στο Perlmutter Cancer Center, όπου υπηρετεί ως συν-διευθυντής του τμήματος Ιατρικής Ακρίβειας και διευθυντής των Εφαρμοσμένων Εργαστηρίων Βιοληροφορικής, **Αριστοτέλης Τσιρίγος**, έπειτα από επτά χρόνια μελέτης και έρευνας στο συγκεκριμένο πεδίο, αναμένει και το επίσημο επισφράγιση αυτής της τεράστιας ομαδικής προσπάθειας με επικεφαλής τον ίδιο: τη δημοσίευση στο έγκριτο επιστημονικό περιοδικό «Nature Communications» τη Δευτέρα 11 Ιουνίου.

«Το πρόγραμμα που αναπτύξαμε ονομάζεται "Εκμάθηση Ιστομορφολογικών Φαινοτύπων (Histomorphologic Phenotype Learning, HPL), κάνει διάγνωση μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα και με ακρίβεια 99% μεταξύ παρόμοιων καρκίνων των πνευμόνων, του αδενοκαρκινώματος και του πλακώδους κυτταρικού καρκίνου. Επίσης, προσφέρει πρόγνωση σε περιπτώσεις αδενοκαρκινώματος», λέει μιλώντας στο «ΘΕΜΑ» ο κ. Τσιρίγος.

Το αδενοκαρκίνωμα, μαζί με τον καρκίνο του πλακώδους επιθηλίου και το μεγαλοκυτταρικό καρκίνωμα είναι οι τρεις κατηγορίες του μη μικροκυτταρικού καρκίνου του πνεύμονα, που αποτελεί τον πιο συνηθισμένο τύπο του καρκίνου του πνεύμονα. Το αδενοκαρκίνωμα στο οποίο εστίασε η μελέτη της ομάδας του Έλληνα ερευνητή είναι ο πιο συχνά εμφανιζόμενος τύπος καρκίνου του πνεύμονα στις γυναίκες και σε άτομα που δεν είναι καπνιστές. Ο καρκίνος του πνεύμονα ευθύνεται για το 34% περίπου των θανάτων από καρκίνο στους άνδρες και για το 23% στις γυναίκες.

Για να αναπτύξουν το πρόγραμμα HPL, οι ερευνητές του Perlmutter Cancer Center της NYU Langone Health και του Πανεπιστημίου της Γουισκόνσιν πρώτα ανέλυσαν τις διαφάνειες ιστών αδενοκαρκινώματος από τη βάση δεδομένων, The Cancer Genome Atlas (TCGA), του Εθνικού Ινστιτούτου Καρκίνου των Ηνωμένων Πολιτειών. Το αδενοκαρκίνωμα επιλέχθηκε ως μοντέλο δοκιμής επειδή η ασθένεια είναι γνωστή για τα χαρακτηριστικά της. «Για παράδειγμα, τα καρκινικά

«Το πρόγραμμα έχει την εγγενή ικανότητα να "αιτοεκπαιδεύεται" σε ένα συγκεκριμένο καθήκον, χωρίς καθοδήγηση από ειδικούς. [...] κάνει διάγνωση μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα και με ακρίβεια 99% του αδενοκαρκινώματος και του πλακώδους κυτταρικού καρκίνου», δήλωσε ο καθηγητής του NYU School of Medicine, Αριστοτέλης Τσιρίγος

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ MADE IN GREECE ΚΑΝΕΙ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΜΕ ΑΚΡΙΒΕΙΑ 99%

Το νέο «όπλο» επινοήθηκε από τον Αριστοτέλη Τσιρίγο, καθηγητή σε πανεπιστήμιο των Ηνωμένων Πολιτειών και κάνει πρόγνωση και διάγνωση μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα _ Της Παναγιώτας Καρλαττήρα

κύτταρα τείνουν να ομαδοποιούνται σε λεγόμενα ακινάρια, ή θηλακώδη μοίβα και να διασπείρονται κατά μήκος της επιφάνειας των κυττάρων των πνευμόνων», εξηγεί ο καθηγητής.

Αιτοεκπαιδευση

Επιπλέον καινοτομία είναι όμως ότι σχεδιάστηκε ένα αυτοδίδακτο εργαλείο Τεχνητής Νοημοσύνης: «Σχεδιάσαμε ένα πρόγραμμα με την εγγενή ικανότητα να "αιτοεκπαιδεύεται" σε ένα συγκεκριμένο καθήκον, χωρίς καθοδήγηση από ειδικούς. Στη συνέχεια ελέγξαμε πόσο καλά το πρόγραμμα είχε "εκπαιδευθεί" ώστε να κατηγοριοποιεί αυτόματα και με ακρίβεια τους φυσιολογικούς αλλά και τους πάσχοντες ιστούς». Για την «εκπαίδευσή» του το πρόγραμμα βασίστηκε σε δεδομένα από 452 ασθενείς του TCGA. Αυτά τα δεδομένα τροφοδότησαν τη «σκέψη» του, καθώς το πρόγραμμα έπρεπε αφενός να διαβάζει γρήγορα και ακριβώς τις εικόνες των ογκολογικών ασθενών και παράλληλα να δημιουργεί

και τους ανάλογους κανόνες βάσει των οποίων στη συνέχεια θα αξιολογούσε και θα ταξινομούσε ό,τι είχε «δε».

«Από την ανάλυση των διαφανειών, των οποίων οι οπτικές εικόνες σαρώθηκαν ψηφιακά και χωρίστηκαν σε 432.231 μικρά τετράγωνα, οι ερευνητές βρήκαν 46 βασικά χαρακτηριστικά μοίβα, τα οποία ονομάζουν ιστομορφολογικές φαινοτυπικές ομάδες, από τον φυσιολογικό και τον καρκινικό ιστό, ένα υποσύνολο των οποίων συνδέθηκε στατιστικά είτε με την πρόμνη επιστροφή του καρκίνου είτε με τη μακροχρόνια επιβίωση. Στο επόμενο στάδιο εξετάσαμε τον... μαθητή, δηλαδή δώσαμε στον αλγόριθμο νέα δεδομένα ώστε να δοίμε τις επιδόσεις του», λέει ο κ. Τσιρίγος. Τα νέα δεδομένα ήταν εικόνες ιστών από 276 άνδρες και γυναίκες που είχαν διαγνωστεί με αδενοκαρκίνωμα στο NYU Langone από το 2006 έως το 2021.

Τα ευρήματα κάθε άλλο παρά απογοήτευσαν τους ερευνητές που είδαν

το πρόγραμμα HPL να... αριστεύει. Να διακρίνει με ακρίβεια 99% μεταξύ αδενοκαρκινώματος και πλακώδους κυτταρικού καρκίνου. Επίσης, να προβλέπει με ακρίβεια 72% την πιθανότητα αλλά και τον χρόνο επανεμφάνισης του καρκίνου μετά τη θεραπεία, υπερβαίνοντας σημαντικά τα ποσοστά ακρίβειας των παθολόγων (64%) κατά την εξέταση των ίδιων εικόνων των όγκων των ασθενών. Είναι βέβαιοι δε ότι η αριστεία θα είναι μόνιμη: επειδή το πρόγραμμα είναι «αιτοεκπαιδευόμενο», όσο θα προστίθενται δεδομένα, τόσο πιο ακριβές θα γίνεται.

«Χάρη σε τέτοια εργαλεία οι παθολογοανατόμοι θα εξετάζουν όλο και λιγότερο τους ιστούς μέσω μικροσκοπίων και όλο και περισσότερο στις οθόνες των υπολογιστών τους, χρησιμοποιώντας και προγράμματα Τεχνητής Νοημοσύνης για να αναλύσουν την εικόνα με κάθε λεπτομέρεια. Για παράδειγμα, το HPL δείχνει ότι 5% νέκρωση και 10% διήθηση του όγκου μεταφράζεται σε 80% πιθανότητα ζωής χωρίς καρκίνο για δύο ή περισσότερα χρόνια. Έχουν ταξινομηθεί ήδη τα δεδομένα που οδηγούν σε ποσοστά επανεμφάνισης της νόσου και επιβιώσης», αναφέρει ο Έλληνας καθηγητής.

Οι επόμενοι στόχοι

Για να οικοδομήσουν τη δημόσια εμπιστοσύνη στο νέο σύστημα, οι ερευνητές έχουν δημοσιεύσει τον προγραμματιστικό τους κώδικα διαδικτυακά και σχεδιάζουν να κάνουν το νέο εργαλείο HPL ελεύθερα διαθέσιμο μετά την ολοκλήρωση περαιτέρω δοκιμών. Επόμενοι στόχοι για την ερευνητική ομάδα είναι η ανάπτυξη νέων αιτοεκπαιδευόμενων προγραμμάτων στη βάση του HPL για τον καρκίνο του μαστού, των ωοθηκών και του παχέος εντέρου, που βασίζονται επίσης σε διακριτά και βασικά μορφολογικά χαρακτηριστικά και πρόσθετα μοριακά δεδομένα.

Για τον Έλληνα καθηγητή έχει τεθεί παράλληλα και άλλος προσωπικός στόχος: να ανοίξει δρόμους προς το ευφρόνο πεδίο της έρευνας για όσο το δυνατόν περισσότερους Έλληνες επιστήμονες γίνεται. «Όπως εγώ κινήθηκα το όνειρό μου, και τελειώνοντας πνευμονολόγος μηχανικός ΗΥ στο ΕΜΠ το 1998, βρέθηκα στον τομέα της Βιολογίας, συγκελισμένος από την αντίληψη του ανθρώπινου γονιδιώματος, δεν παύω να λέω πως η έρευνα είναι ένα συναρπαστικό ταξίδι. Η Ομογένεια είναι πάντα έτοιμη να βοηθήσει όποιον επιστήμονα θέλει να ξεκινήσει από το ταξίδι», λέει ο κ. Τσιρίγος. Ο ίδιος στην παρούσα φάση ανυπομονεί για το ετήσιο κολοκαρινό ταξίδι του στην Ελλάδα μαζί με την οικογένειά του και διλώνει οιοδήποτε προς το επιστημονικό κάλεσμα που απευθύνει θα έχει ανταπόκριση.

Τι ζητάει η Αθήνα - Ποιες χώρες αντιδρούν και γιατί

ΣΤΑ ΣΚΑΡΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Κωστής Χατζηδάκης στο «b.s.»: «Η Ε.Ε. χρειάζεται συνέχιση της χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της πράσινης μετάβασης και της κλιματικής κρίσης»

Την ελληνική πρόταση για τη δημιουργία ενός ακόμα Ταμείου Ανάκαμψης για την περίοδο μετά το 2026, με το οποίο η Ευρώπη θα αντιμετωπίσει το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας και τις προκλήσεις της πράσινης μετάβασης και της

κλιματικής αλλαγής, θέτει επί τάπητος με δήλωσή του στο «business stories» ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης. Ο Έλληνας υπουργός τονίζει ότι «η ευρωπαϊκή αναπτυξιακή προσπάθεια που ξεκίνησε

με το Ταμείο Ανάκαμψης θα πρέπει να συνεχιστεί. Και αυτό γιατί βρισκόμαστε σε ένα σημείο καμπής όσον αφορά σημαντικές δημόσιες πολιτικές, όπως η πράσινη μετάβαση, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής κ.ά.»

7. ΣΤΑ ΣΚΑΡΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ _ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/06/2024

Σελίδα: 6

Του Κωστή Χ. Πλάντζου

Ρεπορτάζ

Την ελληνική πρόταση για τη δημιουργία ενός ακόμα Ταμείου Ανάκαμψης για την περίοδο μετά το 2026, με το οποίο η Ευρώπη θα αντιμετωπίσει το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας και τις προκλήσεις της πράσινης μετάβασης και τις κλιματικές αλλαγές, θέτει επί τάπητος με διλλωσή του στο «business stories» ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών **Κωστής Χατζηδάκης**.

Ο Έλληνας υπουργός τονίζει ότι «*η ευρωπαϊκή αναπτυξιακή προσπάθεια που ξεκίνησε με το Ταμείο Ανάκαμψης θα πρέπει να συνεχιστεί. Και αυτό γιατί βρισκόμαστε σε ένα σημείο καμπής όσον αφορά σημαντικές δημόσιες πολιτικές, όπως η πράσινη μετάβαση, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής κ.ά. Για να προχωρήσουμε στην υλοποίηση τέτοιων πολιτικών απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις και αντίστοιχη χρηματοοικονομική στήριξη. Και δεν βλέπω καλύτερο τρόπο εύρεσης τέτοιων κεφαλαίων από τη συνέχιση του Ταμείου Ανάκαμψης και μετά το 2026. Το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών της 9ης Ιουνίου θα κρίνει σε μεγάλο βαθμό το αν θα προχωρήσουμε με ταχύτητα και αποφασιστικότητα προς αυτή την κατεύθυνση*», υπογραμμίζει ο Έλληνας υπουργός.

Το «μεγάλο παζάρ» ξεκινά μετά τις ευρωεκλογές. Προσθέτει όμως και μία ακόμη μεγάλη πολιτική διακρίβωση για το αποτέλεσμα της ευρωκλήσης και τους νέους συσχετισμούς δυνάμεων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το θέμα αναμένεται να ανοίξει τον Ιούνιο με την περιφέρση «έκθεση Ντράγκι», την οποία θα παρουσιάσει ο πρόεδρος της ΕΚΤ και τώως πρόεδρος της Ιταλίας **Μάριο Ντράγκι**, καθώς θα αποτελέσει πυξίδα για το μέλλον της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε. απέναντι στις ΗΠΑ και την Κίνα.

Η Αθήνα διεκδικεί να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο και πάλι στον σχεδιασμό και τη διεκδίκηση ενός νέου Ταμείου, καθώς ήταν και παραμένει πρωτοπόρα ανάμεσα στα 27 κράτη-μέλη που μοιράζονται το υψίστατο προγράμμα. Οι όροι από το Ταμείο Ανάκαμψης προς τη χώρα μας αντιστοιχούν σήμερα στο 8,1% του ΑΕΠ 2021, ενώ ακολουθούν -από απόσταση- η Κροατία με 6,1%, η Ιταλία με 5,8%, η Ρουμανία με 3,9% και η Πορτογαλία με 3,7%.

Η επόμενη μέρα της Ε.Ε.

Αν και δεν έχει ενταχθεί επίσημα ακόμα στην ατζέντα, το σχέδιο για Ταμείο Ανάκαμψης II με στόχο τις πράσινες επενδύσεις και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας απαιτεί παρασκανακά σε συζητήσεις όσους τους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία πρωτοστατούν σε αυτή την ιδέα. Καθώς στήνονται κάλινες όμως σε όλη την Ευρώπη, η προκλογικά αστάθεια φέρνει στην επιφάνεια και αντιδράσεις ή φοβίες χωρών ή πολιτικών ομάδων που δεν ενυψούν τη λήψη αποφάσεων τη στιγμή αυτή.

Αποκαλυπτικός ήταν στη Βουλή και ο Έλληνας πρωθυπουργός: «*Ποιος είναι ο βα-*

«ΨΗΝΕΤΑΙ» ΝΕΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΜΕΤΑ ΤΟ 2026

Τι θέλει και τι ζητάει η Αθήνα. Ποιοι αντιδρούν και γιατί. Κρίσιμοι συσχετισμοί μετά τις ευρωεκλογές. Επενδυτικό «μπουμ» και μετά το 2026 με το Ταμείο Ανάκαμψης. Πάνω από 300.000 νοικοκυριά και μισό εκατομμύριο επιχειρήσεις έχουν ωφεληθεί. Πώς αλλάζει τη ζωή μας

σκός αντίπαλος ενός νέου Ταμείου Ανάκαμψης: Ποιος είναι ο βασικός αντίπαλος της ιδέας ότι η Ευρώπη πρέπει να δημιουργήσει ένα νέο χρηματοδοτικό εργαλείο αντίστοιχο, για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις;» ανέφερε προ ημερών ο κ. **Κυριάκος Μητσοτάκης**. «*Είναι ο κ. Σόλτς ο βασικός αντίπαλος αυτής της ιδέας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο*», τόνισε απευθυνόμενος στην πτέρυγα των σοσιαλιστών. Και παρότρυνε τον αρχηγό του ΠΑΣΟΚ-Κινήματος Αλλαγής **Νίκο Ανδρουλάκη** «*να ασχοληθείτε με το να πείσετε τους ομολόγους σας στη Γερμανία ότι αυτό αποτελεί πραγματικά ανάγκη*», υπενθυμίζοντας πως η συντηρητική προκάτοχος του κ. Σόλτς, κυρία **Ανγκελα Μέρκελ**, είχε δεχθεί τη δημιουργία του πρώτου Ταμείου.

Ενεργό ρόλο διαδραματίζει και ο αρμόδιος επίτροπος για τα Οικονομικά **Πάολο Τζεντιλόνι**, που μιλά ανοιχτά για την ανάγκη συνέχισης του Ταμείου, με έμφαση στις πράσινες επενδύσεις. Στο ίδιο μήκος κύματος η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η κυρία **Κριστίν Λαγκάρντ**, που προ ημερών έκρυσαν καρμινάδια κινδύνου, επιστημονώντας ότι η Ευρώπη πάσχει από χαμηλά ανάπτυξη, γεωπολιτικό κατακερματισμό και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Τι αλλάζει με 55 δισ.

Στις διεθνείς συνθήκες που διαμορφώνονται, το κόστος, αν δεν αλλάξει η χώρα, θα είναι πολύ μεγαλύτερο από το κόστος που απαιτείται για να αλλάξει, λένε στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Το εγχείρημα φαντάζει ως το επόμενο μεγάλο στοίχημα για τη χώρα μας. Ωστόσο, το Ταμείο Ανάκαμψης αποτελεί ήδη απτή πραγματικότητα.

Μετά και τη νέα αναθεώρηση του προγράμματος πριν από έξι μήνες, η Ελλάδα έχει εξασφαλίσει συνολικά 36 δισ. ευρώ έως το 2026: 18,22 δισ. ευρώ επικυρωγής (διδλάδη επιδοτήσεις που δεν επιστρέφο-

νται) και 17,72 δισ. ευρώ δανειακή στήριξη που στόχο έχει να κινητοποιήσει τουλάχιστον 18-19 δισ. ευρώ επιπλέον ιδιωτικά κεφάλαια για επενδύσεις.

Με δύναμη πυρός 55 δισ. ευρώ που έρχονται κατά κύματα και με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους στη χώρα, η προοπτική ενός ακόμα Ταμείου Ανάκαμψης δίνει νέα ώθηση στο έργο της μεταμόρφωσης της Ελλάδας, η οποία εκτείνεται και μετά το 2040!

Τα κονδύλια αυτά χρειάζονται έως ένα ή και δύο χρόνια από τη στιγμή που η Αθήνα ζητάει να εκταμιευτούν, μέχρι να κυκλοφορήσουν στις επιχειρήσεις και την οικονομία, για να αποδώσουν ολοκληρωμένα έργα, επενδύσεις και δράσεις.

Σταδιακά όμως με τα χρήματα αυτά συντελείται μια επανάσταση επενδύσεων και αλλαγών: βιομηχανίες που καταναλώνουν και ρυπαίνουν λιγότερο, μικρομεσαίες που αναπτύσσονται εξαγωγικά, σύγχρονοι δρόμοι και συγκοινωνίες, έργα για το περιβάλλον και το δόσος, ρεύμα και νερό στα νοσιά, αλλαγές τοπίου με υπογειοποίηση καλωδίων και αστικές αναπλάσεις, προληπτικές διαγνωστικές εξετάσεις υγείας για όλους, το «Σχολείο του Μέλλοντος» με διαδραστικούς πίνακες αλλά και ψηφιακό κράτος αντί χαρτοβασιλείου.

Απώτερος στόχος, όπως εξήγησε και ο πρόεδρος του Ταμείου, είναι η Ελλάδα να συγκλίνει με την Ευρώπη, παίζοντας ουσιαστικό ρόλο στις ευρωπαϊκές αποφάσεις για αναπτυξιακές πολιτικές, όπως αυτές που ελήφθησαν «*δύο διαπραγματευτήκαμε επί πέντε ημέρες το Ταμείο Ανάκαμψης, το οποίο αποτελούσε ιδέα και τις Ελλάδας, σε μια εποχή που πολλοί δεν πίστευαν ότι θα μπορούσε να γίνει*».

Βάσεις έως το 2040

Επενδύσεις, δράσεις και μεταρρυθμίσεις, που χωρίς το Ταμείο Ανάκαμψης δεν θα μπορούσε ποτέ να δει η Ελλάδα, ολοκλη-

ρώνονται σε πυκνό χρόνο, βάζοντας την ελληνική οικονομία σε νέες βάσεις για τα επόμενα 20 χρόνια - και με μετρήσιμα αποτελέσματα.

Άμεσα από τις εισροές του Ταμείου αναμένεται ένεση ανάπτυξης 3,5% του ΑΕΠ στην ελληνική οικονομία, που θα αυξηθεί σε 3,9% το 2025 και 4,1% το 2026, έναντι 4% που είχε ορειστικά την τριετία 2021-2023.

Το αναπτυξιακό «μπουμ» εκτείνεται όμως και μετά το 2026, οπότε θα λήξει το υφιστάμενο πρόγραμμα. Με βάση τις προβλέψεις του Ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η συμβολή στο ΑΕΠ του 2030 υπολογίζεται ότι θα ξεπερνά το 7%, ενώ η επίδραση θα συνεχίζεται και το 2040 ξεπερνώντας το 6,5%!

Ηδη έχουν βοηθηθεί με δάνεια, επιδοτήσεις και δράσεις πάνω από 300.000 νοικοκυριά, αλλά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις για πάμπολλα έργα και δράσεις όπως:

1/ Προγράμματα «Εξοικονομώ»: 71.141 νοικοκυριά είχαν ενταχθεί τη διετία 2020-2021. Στο «Εξοικονομώ 2023» έχουν κριθεί επίλεγμα 32.437 νοικοκυριά (αξιολογούνται για οριστικά ένταξη), ενώ 6.679 αναμένουν ένταξη στο «Εξοικονομώ - Ανακαινίζω για Νέους».

2/ Μικρομεσαίες: έτρεξαν τρία προγράμματα για ψηφιακό μετασχηματισμό διοικητικών συνολικά 375,4 εκατ. ευρώ σε πάνω από μισό εκατομμύριο επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα:

- Ψηφιακά εργαλεία για ΜμΕ: Ενισχυθέν 45.509 μικρομεσαίες με 93 εκατ. ευρώ.
- Ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών: Έχουν ενταχθεί 377 μικρομεσαίες για να αναπτύξουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών. Θα ενισχυθούν με 145 εκατ. ευρώ.

7. ΣΤΑ ΣΚΑΡΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ _ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .02/06/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .02/06/2024

Σελίδα: 7

Η Ελλάδα έχει εξασφαλίσει συνολικά 36 δισ. ευρώ έως το 2026: 18,22 δισ. ευρώ επιχορηγήσεις (δηλαδή επιδοτήσεις που δεν επιστρέφονται) και 17,72 δισ. ευρώ δανειακή στήριξη, που στόχο έχει να κινητοποιήσει τουλάχιστον 18-19 δισ. επιπλέον ιδιωτικά κεφάλαια για επενδύσεις

■ Ψηφιακές συναλλαγές: Με 137,4 εκατ. ευρώ ενισχύονται 288.055 μικρομεσαίες, ενώ αξιολογούνται άλλες 102.775 αιτήσεις στον τελευταίο κύκλο αιτήσεων.

Πού πάνε τα λεφτά

Ηδη μπαίνουν στη ζωή όλων νέες δράσεις και έργα που αλλάζουν την Ελλάδα σε όλα τα επίπεδα. Για παράδειγμα:

A. Περιβάλλον

■ Πολυετοδικά σχέδια (323 εκατ. ευρώ): Πρόκειται για κορυφαία διαρθρωτική μεταρρύθμιση καθώς τα 4/5 της χώρας δεν είναι σε σχέδιο! Χρηματοδοτείται η εκπόνηση τοπικών και ειδικών πολυετοδικών σχεδίων σε 720 δημοτικές ενότητες καλύπτοντας σχεδόν το 80% της χώρας. Το έργο υλοποιείται από το ΤΕΕ, προχωράει και μέσα στο 2024 θα έχουν συμβασιοποιηθεί όλες οι μελέτες.

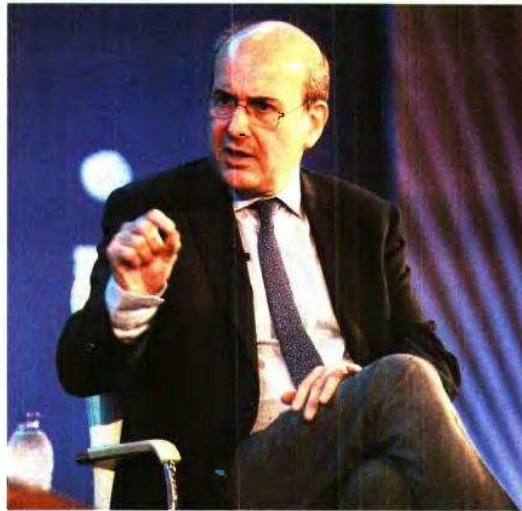
■ Αστικές αναπλάσεις: Χρηματοδοτούνται αναπλάσεις στρατηγικού χαρακτήρα όπως στην Αθηναϊκή Ριβιέρα, αλλά και σε περίπου 60 δήμους της χώρας. Σχεδόν το σύνολο των έργων έχει συμβασιοποιηθεί και υλοποιείται.

■ Δασικές πυρκαγιές (480 εκατ. ευρώ): Νέο πρόγραμμα AntiNERO για καθαρισμούς δασών (200.000 στρέμματα), συντήρηση δασικού οδικού δικτύου (135.000 χλμ.), αντιπυρικές ζώνες (24.000 χλμ.) σε συνολική έκταση περίπου 150.000 στρεμμάτων. Για πρώτη φορά δημιουργούνται μεκτές αντιπυρικές ζώνες 65.357 στρεμμάτων. Εκκινήθηκαν σχέδια αντιπυρικής προστασίας για κρίσιμα δασικά οικοσυστήματα αρμοδιότητας 39 δασαρχείων, συνολικής έκτασης 42 εκατομμυρίων στρεμμάτων. Ηδη γίνονται αντιπυρικότα και αντιπλημμυρικά έργα σε Εβρο, Ροδόπη (αναβαθμίσεις, φρενιές, φράγματα, πρόβολοι κ.λπ.), αναδασώσεις στη Βόρεια Εβφορία, αλλά και αποκατάσταση 5.700 εκταρίων υποβαθμισμένων δασικών οικοσυστημάτων σε Αττική και Κεντρική Μακεδονία.

■ Υλοποίηση καλωδίων (100 εκατ. ευρώ): Αναβαθμίζεται και υπογειοποιείται δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας 1.854 χλμ. σε οικισμούς ιδιαίτερης σημασίας από πολιτιστική ή τουριστική άποψη, καθώς και αστικά κέντρα. Ανάλογο έργο εκτελείται και σε δασικές περιοχές, σε συνολικό μήκος 2.000 χλμ.

■ Ρευστοδότηση ντινών (570 εκατ. ευρώ): Με νέες υπόγειες και υποβρύχιες καλώδια συνολικού μήκους 350 χλμ. γίνεται διασύνδεση της Σαντορίνης, της Φολέγκανδρου, της Μήλου και της Σερφίου που αντιμετωπίζουν συχνά πρόβλημα ηλεκτροδότησης, ιδίως την τουριστική περίοδο. Αναβαθμίζεται επίσης το Κέντρο Υπερψηφιακής Τύσης (KYT) Κοινοβουλευτικού Ασπρόπυργου, μια απαραίτητη και νεοφυλάγικη υποδομή του Συστήματος Μεταφοράς για το Λεκανοπέδιο Αττικής και τη διασύνδεση Αττικής - Κρήτης.

■ Διαχείριση νερού (190 εκατ. ευρώ): Πάνω από 80 Δημοτικές Επιχειρήσεις Υδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) και δήμοι της χώρας αποκτούν νέες υποδομές για παροχή νερού, μονάδες αφαλάτωσης, έργα τηλεχειρισμού, εντοπισμό διαρροών σε δίκτυα ύδρευσης, προμήθεια ψηφιακών μετρητών κ.ά.

Κωστής Χατζηδάκης στο «b.s.»: «Η Ε.Ε. χρειάζεται συνέχιση της χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της κρίσης μετάβασης και της κλιματικής κρίσης»

B. Δημόσια Υγεία

■ Ανακαινιστή, εκσυγχρονισμός και ψηφιοποίηση νοσοκομείων (396 εκατ. ευρώ): Εκσυγχρονίζονται 80 δημόσια νοσοκομεία και ένα στα δύο (156 από τα 312) Κέντρα Υγείας της χώρας με ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό. Έχουν δημοπρατηθεί όλα τα νοσοκομεία και η υλοποίηση ξεπερνά το 50%.

■ Ηλεκτρονικός Φάκελος Ασθενών: Θα είναι διαθέσιμος σε κάθε ανάγκη για το ιατρικό προσωπικό αλλά και τους πολίτες.

■ Ψηφιακά συστήματα και υποδομές νοσοκομείων και ΕΟΠΥΥ, Ψηφιακός Βοηθός MyAlgov.gr, Προσωπικός Βοηθός για Ατομα με Αναπηρία κ.ά.

■ Σύστημα πρόληψης «Σπύρος Δοιάδης»: Πακέτα προληπτικών διαγνωστικών εξετάσεων σε όλους δωρεάν για διάφορα είδη καρκίνου, ασθένειες καρδιάς κ.λπ. Ηδη έτρεξε το πρόγραμμα Dentist Pass (οδοντιατρικός έλεγχος σε 264.652 παιδιά 6-12 ετών), ενώ 300.000 γυναίκες έχουν αξιοποιήσει το πρόγραμμα Δωρεάν Ψηφιακής Μαστογραφίας «Φύση Γεννημάτο», εκ των οποίων στις 20.000 ενισπίστηκαν ευρήματα εγκαίρως. Το πρόγραμμα επεκτείνεται και σε μεγαλύτερες ηλικίες, ενώ ήδη έχουν αποσταλεί νέα SMS και για εξετάσεις τραχήλου της μήτρας.

■ 100 Μονάδες Ψυχικής Υγείας, ανακαινιστή παλαιών κλινικών, κέντρα ημέρας για άτομα με άνοια και αυτισμό, οικτροφεία - Ξενώνες για ασθενείς με ψυχικά προβλήματα, μετακινούμενες μονάδες για άτομα με εξαρτήσεις.

Αν και δεν έχει ενταχθεί επισήμως ακόμα στην ατζέντα, το σχέδιο για Ταμείο Ανάκαμψης II με στόχο τις πράσινες επενδύσεις και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας απασχολεί παρασκηνιακά σε συζητήσεις όλους τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία πρωτοστατούν σε αυτή την ιδέα

Κέντρα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, Γραμμή Υποστήριξης 10306, δράσεις για αστέγους «Street Work», αναβάθμιση γνώσεων 3.000 εργαζομένων κ.ά.

Γ. Υποδομές

■ Βόρειο Τμήμα του Ε-65: Προ ημερών παραδόθηκαν 25 χλμ. από Τρίκαλα έως Καλαμπάκα και το 2025 θα παραδοθούν 45 χλμ. από Τρίκαλα έως Εγγατία, κόστους 480 εκατ. ευρώ.

■ ΒΟΑΚ: Με σχεδόν μισό δισεκατομμύριο (490 εκατ.) ευρώ ολοκληρώνεται το πολυετές έργο του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης. Το τμήμα Νεάπολη - Άγιος Νικόλαος υλοποιείται, το Χερσόνησος - Νεάπολη έχει συμβασιοποιηθεί και για το μεγάλο τμήμα Χανιά - Ηράκλειο (155 χλμ. με παράπλευρο οδικό δίκτυο 80 χλμ.) έχει αναδειχθεί ανάδοχος.

Δ. Ανταγωνιστικότητα / Βιώσιμη ανάπτυξη

■ Οικονομικός μετασχηματισμός στον γεωργικό τομέα: Αντί για μέτρα-ασπίδες όποτε οι αγρότες κρίζονται καταστροφές, νέα προγράμματα αλλάζουν τον γεωργικό τομέα ώστε να είναι λιγότερο ευπαθής και περισσότερο αποδοτικός, με επιδοτήσεις και προγράμματα για: καινοτομία και πράσινη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων (2 κύκλοι αιτήσεων), εκσυγχρονισμό πρωτογενούς τομέα (2 κύκλοι αιτήσεων), πράσινο αγροτουρισμό, αναδιάρθρωση καλλιέργειών και γενετική βελτίωση ζώων.

Μέχρι σήμερα, στις 4 από τις 5 δράσεις εγκρίθηκε επιδότηση 357 εκατ. ευρώ σε 321 επιχειρήσεις, εκ των οποίων 300 μικρομεσαίες.

■ Δάνεια σε επιχειρήσεις: Έως τέλος Απριλίου είχαν υπογράψει 296 δανειακές συμβάσεις, συνολικού προϋπολογισμού 11,5 δισ. (εκ των οποίων 4,9 δισ. προνομιακά δάνεια από το Ταμείο και 6,6 δισ. δάνεια τραπεζών και κεφάλαια επενδυτών).

Από τις 296 δανειακές συμβάσεις, οι 142 (48%) αφορούν μικρομεσαίες. Ο συνολικός προϋπολογισμός φτάνει στο 1,82 δισ. ευρώ, που κατανέμονται ως εξής:

- 18% στη βιομηχανία,
- 10% στο εμπόριο,
- 28% στον τουρισμό,
- 15% σε υπηρεσίες,
- 28% στην ενέργεια (ηλεκτροπαραγωγή),
- 1% στις τηλεπικοινωνίες.

Τέτοια παραδείγματα είναι:

■ Βιομηχανία υλικών συσκευασίας στην Κεντρική Μακεδονία: Δάνειο 12,5 εκατ. για ενεργειακή αναβάθμιση, αντικατάσταση παλιών μηχανημάτων, τεχνονομία για δημιουργία πλήρους ανακυκλώσιμων υλικών συσκευασίας.

■ Εταιρεία συστημάτων πληροφορικής FinTech: Δάνειο 17 εκατ. για να αναπτύξει το επιχειρηματικό της μοντέλο προκειμένου να διεισδύσει στην αγορά των μικρότερων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και σε μη τραπεζικούς πελάτες, παρέχοντας πωλήσεις αδειών λογισμικού, υπηρεσίες συναλλαγών, καινοτόμα ψηφιακά τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες με τη χρήση αναδυόμενων τεχνολογιών αιχμής κ.ά.

■ Ξενοδοχειακή επιχείρηση: Προνομιακό δάνειο 2,42 εκατ. για κατασκευή και λειτουργία συγκροτήματος 3 αστέρων με πρώτο χαρακτήριστικά, 36 κλινών και 13 διαμερισμάτων στη Σάφο.

■ Επιχείρηση ανάπτυξης ακινήτων: Δάνειο 3,8 εκατ. για κατασκευή νέου πράσινου επαγγελματικού κτίριου στον Δήμο Ελληνικού - Αργυρούπολης.

Ε. Δημόσια Διοίκηση / Εξυπηρέτηση του Πολίτη

■ Ψηφιοποίηση των αρχείων του κράτους (1,4 δισεκατομμύριο οελίδες) σε δικαστήρια, σύστημα Υγείας (ακτινογραφίες, αδονικές, μαγνητικές κ.λπ.), πολεοδομικές άδειες, Υποθηκοφυλακεία - Κτηματολόγιο, άδειες ασύλου και μετανάστευσης, απαλλοτριώσεις, Γενικά Αρχεία του Κράτους κ.λπ.

■ Ψηφιακό σχολείο με διαδραστικά συστήματα μάθησης σε όλα τα σχολεία από Ε' Δημοτικού και πάνω, ψηφιακό φροντιστήριο από Α' Δημοτικού έως Γ' Λυκείου, πλατφόρμα μαθημάτων digital.school.gov.gr για απομακρυσμένες περιοχές (π.χ. Ταΰδος), voucher για υπολογιστές (ωφελήθηκαν ήδη 664.059 φοιτητές, σπουδαστές, μαθητές και εκπαιδευτικοί).

■ Νέο Πληροφοριακό Σύστημα e-ΕΦΚΑ και ΔΥΠΑ, ψηφιοποίηση ιστορικού ασφαλίσης, ψηφιακή απονομή οισιτάξεων, νέες ψηφιακές υπηρεσίες σε ανέργους και επιχειρήσεις και σύγχρονο εργαλείο αναζήτησης και αντιστοίχισης προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Κοινωνία

Οι ασθένειες των «μεγάλων» που χτυπούν και τους νέους

Πώς εξηγείται η αύξηση κρουσμάτων σε συγκεκριμένα είδη καρκίνου και σε αγγειακά επεισόδια (εμφράγματα και εγκεφαλικά) - Οι δυσοίωνες προβλέψεις για την παχυσαρκία, η οποία επιβαρύνει το συνολικό φορτίο νοσηρότητας

Της Μάρθας Καϊτανίδου

Ολοένα και περισσότερα άτομα ηλικίας κάτω των 65 ετών, ακόμα και κατά αρκετές δεκαετίες νεότερα, διαγιγνώσκονται με καρκίνο, εγκεφαλικό επεισόδιο, σακχαρώδη διαβήτη... - δηλαδή με νοσήματα που κάποτε θεωρούνταν ότι απασχολούσαν μόνο τους ηλικιωμένους. Τι συμβαίνει; Οι νέες γενιές γερνάνε ταχύτερα ή η επιστήμη με τα νέα διαγνωστικά εργαλεία και τα προγράμματα προληπτικού ελέγχου «βλέπει» δεδομένα που πριν απλώς αγνοούσε;

Μία από τις (πολλές) οξυμερσαρπαρτηρώσεις που άρχισε να... ζηλώνει την πεπτιση πως οι νεότεροι είναι αλώβητοι από «βαριές» παθήσεις δημοσιεύθηκε στο έγκυρο επιστημονικό περιοδικό «Cut» το 2019. Οι επιστήμονες ανέλυσαν δεδομένα για 143,7 εκατ. άτομα ηλικίας 20-49 ετών από 20 ευρωπαϊκές χώρες και τα συμπεράσματα ήταν αποκαρδιωτικά. Ενώ καταγράφεται μείωση στα περιστατικά καρκίνου του παχέος εντέρου που αφορούν άτομα 50+, η τάση είναι αναλόγως αντίστροφη για τους νεότερους.

Αναλυτικότερα, και κατά μέσο όρο, η επίπτωση αυξήθηκε κατά 7,9% ετησίως μεταξύ των ατόμων ηλικίας 20-29 ετών από το 2004 έως το 2016. Η αύξηση στην ηλικιακή ομάδα 30-39 ετών ήταν 4,9% ετησίως κατά την ίδια περίοδο, ενώ παύση στην ηλικιακή ομάδα 40-49 ετών ήταν 1,6% ετησίως από το 2004 και για τα επόμενα 12 χρόνια.

Η απουσία Εθνικού Αρχείου Νεοπλασίων

Τα ίδια ευρήματα επιβεβαιώθηκαν από ακόμα μία μελέτη που δημοσιεύθηκε στις αρχές του 2024 στο επιστημονικό περιοδικό «A Cancer

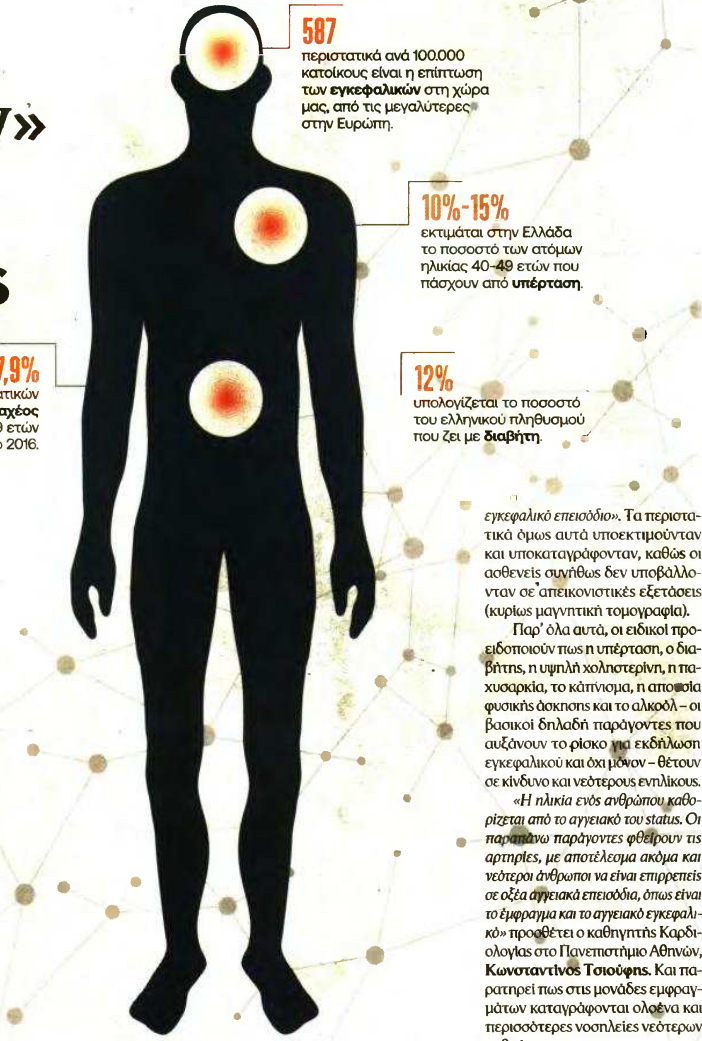
Journal for Clinicians», εστιάζοντας στον πληθυσμό των ΗΠΑ. «Υπάρχει μια τάση που καταγράφεται διεθνώς, με τη χώρα μας να την ακολουθεί» σημειώνει μιλώντας στο «Βήμα» ο χειρουργός και πρόεδρος της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας, **Ευάγγελος Φιλόπουλος**.

Αναζητώντας τεκμηριωμένα δεδομένα που αφορούν την Ελλάδα, ο ίδιος καυτηριάζει την απουσία Εθνικού Αρχείου Νεοπλασίων, παρότι, όπως επισημαίνει, η δημιουργία του είχε ήδη αποφασιστεί (αλλά έκτοτε έμεινε στα λόγια) από το 1952. «Είναι ντροπή η χώρα μας να μη διαθέτει ένα τόσο σημαντικό εργαλείο. Σε κάθε περίπτωση πάντως, η παρατήρηση αυτή ήταν η αφορμή ώστε να μειωθεί η ηλικία έναρξης του προληπτικού ελέγχου στις ΗΠΑ από τα 50 έτη στα 45. Αντίστοιχες αποφάσεις έχουν ληφθεί και για άλλους τύπους καρκίνου, όπως αυτός του μαστού. Η Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρεία συμπεριλαμβάνεται σε μία από τις πολλές διεθνώς που προτείνουν η ηλικία έναρξης προληπτικής μαστογραφίας να είναι τα 40 έτη».

Εντούτοις, οι επιδημιολογικές αυτές έρευνες δεν απαντούν στο πλέον κρίσιμο ερώτημα, που δεν είναι άλλο από το γιατί ολοένα και περισσότεροι νέοι άνθρωποι νοσούν από ασθένειες των... ηλικιωμένων. «Δεν υπάρχει ξεκάθαρη εξήγηση. Αποδίδεται πάντως σε διάφορες βλαβερές συνθήκες. Οι σημερινοί 45άρηδες έχουν υποθέσει, μεταξύ άλλων, λανθασμένες διατροφικές συνήθειες που σαφώς απουσιάζαν στις παλαιότερες γενιές», προσθέτει ο κ. Φιλόπουλος, επικεφαλής της καρτογραφίας της διαδρομής που οδηγεί στην αύξηση των περιστατικών καρκίνου (με έμφαση στον καρκίνο του παχέος εντέρου) στον νεότερο πληθυσμό.

Στην ίδια εξίσωση όμως συμπεριλαμβάνει και την ατμοσφαιρική ρύπανση. «Εκτιμάται πως περίπου 400.000 θάνατοι στην Ευρώπη ετησίως αποδίδονται στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Και είναι βέβαιο πως υπάρχει συσχέτιση της μακροχρόνιας έκθεσης σε ατμοσφαιρικούς ρύπους με τον καρκίνο». Αρκεί κανείς να αναλογιστεί πως σύμφωνα με έρευνα που δημοσιεύθηκε πέρυσι στο περιοδικό «Environmental Epidemiology», η ατμοσφαιρική ρύπανση δεν συνδέεται μόνο με τον καρκίνο του πνεύμονα, αλλά και με τον παχέος εντέρου, του προστάτη...

Στο μεταξύ, αίσθηση προκαλούν και οι περιπτώσεις εγκεφαλι-

κών σε νεότερους ανθρώπους, γεγονός που εντείνει την ανησυχία για μια ακόμα επίπτωση του σύγχρονου τρόπου ζωής.

Ο καθηγητής Νευρολογίας και διευθυντής της Β' Νευρολογικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, **Γιώργος Τσιβγούλης**, παραδέχεται πως η επίπτωση των εγκεφαλικών στη χώρα μας είναι μια από τις μεγαλύτερες της Ευρώπης, με 587

περιπτώσεις ανά 100.000 κατοίκους. «Ο πληθυσμός γηράσκει, αυξάνεται ο μέσος όρος ζωής και συνεπώς κλονίζεται και ο επιπολασμός των εγκεφαλικών, με έμφαση στις μεγαλύτερες ηλικίες» σημειώνει ο ίδιος. Παρ' όλα αυτά ο καθηγητής διευκρινίζει αναφορικά με περιστατικά που αφορούν άτομα μικρότερης ηλικίας πως «και στο παρελθόν νεότεροι άνθρωποι διέτρεχαν κίνδυνο ή πάθαιναν

εγκεφαλικό επεισόδιο». Τα περιστατικά όμως αυτά υποεκτιμούνταν και υποκαταγράφονταν, καθώς οι ασθενείς συχνά δεν υποβάλλονταν σε απεικονιστικές εξετάσεις (κυρίως μαγνητική τομογραφία).

Παρ' όλα αυτά, οι ειδικοί προειδοποιούν πως η υπέρταση, ο διαβήτης, η υψηλή χοληστερίνη, η παχυσαρκία, το κάπνισμα, η αποσιώφηση φυσικής άσκησης και το αλκοόλ - οι βασικοί δηλαδή παράγοντες που αυξάνουν το ρίσκο για εκδήλωση εγκεφαλικού και όχι μόνον - θέτουν σε κίνδυνο και νεότερους ενήλικους.

«Η ηλικία ενός ανθρώπου καθορίζεται από το αγγειακό του status. Οι παραπάνω παράγοντες φθάνουν τις αρτηρίες, με αποτέλεσμα ακόμα και νεότεροι άνθρωποι να είναι επιρρεπείς σε οξεία αγγειακά επεισόδια, όπως είναι το έμφραγμα και το αγγειακό εγκεφαλικό» προσθέτει ο καθηγητής Καρδιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, **Κωνσταντίνος Τσιούφης**. Και παρατηρεί πως στις μονάδες εμφραγμάτων καταγράφονται ολοένα και περισσότερες νοσηλείες νεότερων ανθρώπων.

«Κακά μαντάτα» για την παχυσαρκία

Και οι προγνώσεις είναι δυσοίωνες: Με βάση τα δεδομένα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στην Ελλάδα του 2030 (δηλαδή, σε έξι χρόνια από σήμερα) προβλέπεται ότι 1 στους 3 ενήλικους θα είναι παχύσαρκος. Μια ακόμα σημαντική λεπτομέρεια είναι ότι ο ρυθμός ετήσιας αύξησης του ποσοστού παχυσαρκίας από το 2010 έως το 2030 είναι 1,5% στον ενήλικο πληθυσμό, ενώ στα παιδιά ο αντίστοιχος ετήσιος ρυθμός αύξησης αγγίζει το 2,1%.

Η παχυσαρκία όμως επιβαρύνει σημαντικά το συνολικό φορτίο νοσηρότητας, καθώς συνδέεται με μια σειρά από νοσήματα όπως ο σακχαρώδης διαβήτης τύπου 2, η δυσλιπιδαιμία, τα καρδιαγγειακά νοσήματα, ο καρκίνος, η κατάθλιψη, τα προβλήματα του μυοσκελετικού κ.ά., με τους ειδικούς να περιγράφουν έναν «φαύλο κύκλο».

Ο κ. Τσιούφης αναφέρει ενδεικτικά πως στη χώρα μας εκτιμάται ότι το 10%-15% των πολιτών 40-49 ετών έχουν υπέρταση, ενώ το ίδιο ποσοστό αυξάνεται στο 20% στους 50+. Αντίστοιχα, στους 60+ το ποσοστό σκαρφαλώνει στο 30% και στους πολίτες 70+ ξεπερνά ακόμα και το 60%.

ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Η επιστροφή του δάγκειου πυρετού

Περίπου έναν αιώνα μετά την επιδημία του δάγκειου πυρετού στην Αθήνα, το εφιαλτικό αυτό σενάριο επιστρέφει. Όπως προειδοποίησε ο καθηγητής Σωτήρης Τσιούφρας, σε περιερίθ του ΕΟΠΥ για την «Κλιματική Αλλαγή και Δημόσια Υγεία» τα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ECDC) δείχνουν αύξηση των κρουσμάτων στην Ευρώπη κατά 250%. Ωστόσο η μεγαλύτερη επίπτωση καταγράφεται στη Βραζιλία, όπου η αύξηση αγγίζει το 450%. Ο ίδιος, μάλιστα, περιέγραψε πως στα νοσοκομεία εκεί τοποθετείται κουνουπέρα σε κάθε κρεβάτι, σε μια ύστατη προσπάθεια να προστατέψουν τους νοσηλευομένους από τους ιούς που μεταδίδουν τα κουνούπια. Στο μεταξύ επιδημικές εξάρσεις έχουν καταγραφεί τα τελευταία χρόνια, όπως πρόσθεσε, στη Γαλλία, στην Ιταλία και στην Ισπανία.